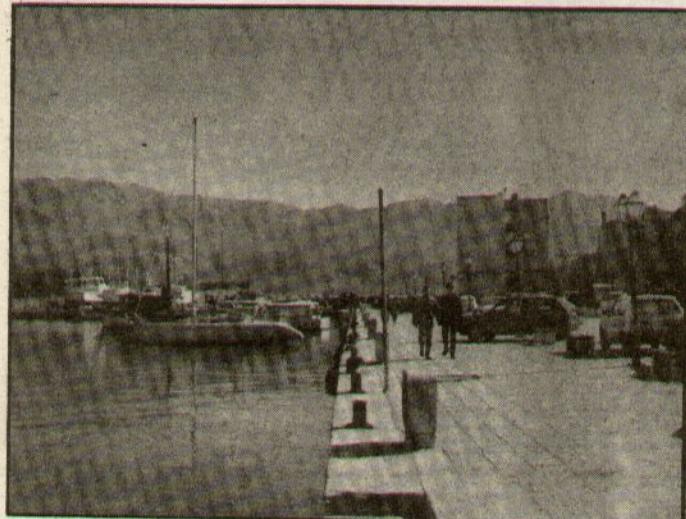

Приморске новине

Излази мјесечно ■ Година XXIII ■ Број 388

БУДВА, МАРТ 1995.
ЦИЈЕНА 1 ДИНАР

УСКОРО

СТАЛНИ ГРАНИЧНИ ПРЕЛАЗ?

● Уколико се испуне сви потребни услови Будва би ускоро могла добити стални гранични прелаз

ПОСТОЈИ интерес Будве и ширег подручја, приморског и залеђа, да се у Будви отвори стални гранични прелаз што би било од изузетног туристичког и привредног значаја за овај регион – закључено је на састанку представника Скупштине општине Будва, Јавног предузећа за управљање морским добротом, царинских органа и органа унутрашњих послова, одржаном у Будви 10. фебруара.

Будва је ранијих година имала статус сезонског граничног прелаза (од 1. маја до 1. новембра) али су у Општини оцијенили да то није доволно и да би због свог положаја и привредног значаја требало тражити да овдје буде стални гранични прелаз. То би било посебно значајно и за наутичаре, који да би дошли у Будву морају прво да „пређу границу“ у Бару или Котору. Многи од њих рачунају да је Будва стални гранични прелаз и врло неутодно се осјећају, кад

се из Будве морају враћати у Бар или Котор због царинских формалности.

Ради реализације ове идеје Општина ће урадити елаборат о економској оправданости отварања сталног граничног прелаза у Будви и упутити захтјев републичким органима унутрашњих послова и царинским органима, а коначну одлуку ће донијети надлежни савезни органи. У том циљу најважнији задатак општине је, како је закључено, да обезбиједи потребне услове за несметани рад царинске и осталих служби на граничном прелазу, који раније нијесу постојали.

Мјесто граничног прелаза је, практично, природно одређено а то је улаз у градску луксу. Постојећа зграда у којој је смештена Лучка капетанija је уз неопходну адаптацију и опремање погодна за смештај царинских и осталих служби које треба да раде непрекидно 24 часа.

Приморске новине

- Парламентарне странке о раду Скупштине општине
- Друга фаза трансформације ХТП „Будванска ривијера“
- Интервју: Чедо Вуковић
- Светозар Маровић: Толеранција
- Приче с другог колосјека – Како су Јапанци повезали Сарајево и Будву

УОВОМ БРОЈУ:

ОПШТИНСКИ ОДБОР ДЕМОКРАТСКЕ ПАРТИЈЕ СОЦИЈАЛИСТА О ПРИПРЕМИ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ НА ТАПЕТУ – "БУДВАНСКА РИВИЈЕРА"

ПРИПРЕМА ОВОГОДИШЊЕ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

Припрема овогодишње туристичке сезоне била је централна тачка дневног реда Четврте сједнице Општинског одбора Демократске партије социјалиста, одржане 24. фебруара, којој су поред чланова Одбора присуствовали и руководиоци Комунално-стамбеног јавног предузећа, Водовода и Поште. Умјесто Ненељка Дапчевића, који је прешао на рад у Београд, на функцију секретара Савезног министарства за одбрану, за новог члана Општинског одбора Демократске партије социјалиста изабран је Владимир Кажанегра.

На почетку расправе о припреми туристичке сезоне Ђорђије Прибиловић, предсједник Општинског одбора ДПС, је рекао да је то значајно пitanje за Демократску партију социјалиста, као партији која има већину и врши власт у нашој општини, и у оквиру тога посебно извођио стање у ХТП „Будванска ривијера“ и статус и рад Туристичког савеза општине. Као изузетно значајно он је оцјенио што Скупштина општине одлуке од значаја за припрему туристичке сезоне доноси правовремено, не са закашњењем као ранијих година.

ХТП „Будванска ривијера“ је најважније предузеће у нашој општини, има преко 1.400 запослених радника и најважније је угоститељске објекте, и нама је нарочито значајно каква је ситуација у том предузећу, како они раде

и припремају се за наредну туристичку сезону. Ми не тражимо да нам неко подноси програме, али нам као владајућој странци не може бити свеједно што се и како тамо ради, зашто су радници незадовољни, зашто се не примају плате по неколико мјесеци, зашто се гомилају и други проблеми – рекао је Ђорђије Прибиловић. – Долазе радници ХТП „Будванска ривијера“, било да су чланови ДПС или нијесу, обрађују нам се и траже помоћ и заштиту, питају зашто су им плате испод свих просјека, где су потрошene паре предузећа, одлазе квалитетни кадрови из предузећа... све то говори о глемом незадовољству које може произвести велико проблеме. ДПС се не мијеша у политику предузећа, али он кроз Управни одбор учествује у управљању предузећа (представници Владе и Монтенегробанке) и не може нам бити свеједно шта се и како у њему ради. Даље, не измирију се обавезе према јавним предузећима, дугује се Водоводу, Пошти, Електродистрибуцији, не зна се има ли паре или нема, и како онда у припрему сезоне поред толико дугова? Ми не можемо добити информације из тог предузећа, а не можемо ми их ни чекати унедоглед. Тамо влада незадовољство радника, и док смо ми на власти морамо критиковати да би се слабости отклониле. Чудно је и како се управља тим предузећем. Директор Монтен-

грабанке је на недавном сас-таку изјавио да они у „Будванској ривијери“ имају само 0,3% капитала, а одлучују са 33,33% и још је директор банке предсједник Управ-

ија Арменко: Дионичари не учествују у одлучивању и без њих се доносе крупне одлуке. – Драган Дулетић: Треба направити стручне анализе и треба помоћи „Будванској ривијери“ јер нам није свеједно шта се и како тамо ради

и право вријеме за расправу,

Иво Арменко је на почетку свог излагања истакао да се на тај начин не може говорити о „Будванској ривијери“.

– У току је припрема сезоне и право вријеме за расправу,

ТРИ ПОЗИВА БЕЗ ОДЗИВА

Ради квалитетније расправе о припреми туристичке сезоне, како је присутне обавијест о предсједнику Општинског одбора ДПС Ђорђије Прибиловићу, позван је и шест руководиоца, чланова ДПС, из посебно значајних предузећа. Дошли су представници Комунално-стамбеног јавног предузећа „Будва“, ЈП Водовод и ЈП ПТТ Саобраћаја, али нијесу генерални директор ХТП „Будванска ривијера“ Миодраг Мирковић, директор Сектора за развој „Будванске ривијере“ Љубо Рађеновић, и директор Електродистрибуције Новак Станојевић. Зашто – остало је неодговарјено до краја сас-така, осим што је за Миодрага Мирковића речено да је одсупан због болести (Иво Арменко).

иог одбора предузећа. А предсједник Управног одбора Моненегробанке је директор „Будванске ривијере“. Исти директор банке је и предсједник Управног одбора „Цетињетуриста“ које закупљује хотел од „Будванске ривијере“. Тако се ствара једна права персонална унија где десетак људи у Црној Гори тако спроводе „трансформацију“.

Наставак на 2. страни

ДНЕВНИК УРЕДНИКА

НЕМА КОЛА ДА СЕ КРЕНЕ...

ЗИМИ, између двије туристичке сезоне, на ривијери бисерних плажа упорно се одржава сезона – прича. Прича о свему и свакему, јер времена има доста – једна сезона је далеко иза нас, а друга далеко пред нама. Јефто је чудо – од њега се живи и три остала годишња доба. Али, стицајем околности летња туристичка жетва је бивала све краћа и поснија, сезона се са шест мјесеци скратила на шест недеља, три прија и три послије Илиндана, па се од тога више не може ни живјети, ни причати као прије. Зато је и наш традиционални зимски фестивал прича (јер немамо ништа друго зимско – туристичко) сам од себе ревидирао концепцију. Приче су невесеље, суморије, с мање лијепих сјећања, а више пессимистичких предвиђања. Прошла су стара добра времена кад се с мање рада више имало, промјеном марака и плаћањем чековима се не може како доскора ушићи, и ето доста разлога за нервозу и несаницу.

● Срећом, „живије овај народ“ јер кад му је најтеже он нађе нешто што ће га спасити зимске нервозе и неизвјесности. Што друго него прича. Прича о – „Будванској ривијери“. Не прави се топ-листа али и без тога нема спора што је „нумеру уно“. Од кад се распало „свето тројство“ примарна емисија – инфлација – курсне разлике, све се у овом туристичком гиганту окренуло наопака. Није помогла ни трансформација у динничарско друштво, надали смо се да ће динонице са-ме по себи силати новац у вијек „гладне“ чупове, али... ништа више од – полутке, свињске. Све се краће и мање радило, сналазио се ко је како могао, „бољи пођоше бољима“, а уз руководећи тим скорањег менаџера године остало је на окну нешто преко хиљади радника који су из самоуправног права удруженог рада углавље запамтили и примијенили максимум – не можеш меш мало платити колико могу мало ради-ти“. И зато је већина мирна, задовољно стадо и предводник, како се чуло недавно од предводника, без икаквих реаговања или тужби за увреду.

● А кад су радници задовољни, онда их много и не интересује шта се све (с) њима ради. Тако им је свеједно што се као дионарници ни за шта не питају, што се њихови представници у динничарској скупштини нијесу саставили осим на основа-јукој сједници прије три године, што у управном одбору предузећа имају двојетинску већину они који су у динничарство ушли са само 4 одсто књиговодствене вриједности предузећа, што су у управном одбору њихови представници били људи који нијесу радници предузећа ни дионарчи (један од њих је касније постао радник предузећа), што се хотели издају у закуп, што се букаљно крчми и „толи“ друштвена имовина којом они „газдују“... Ово је само озбиљнији дио прича о „Будванској ривијери“, прича која су више од тога јер је озбиљност

„проблема кога „обрађују“ заврједила и расправу на поље-дјеље двије сједнице Општинског одбора Демократске партије социјалиста. Надајмо се и – расплату.

● Но, то није крај прича о „Будванској ривијери“, таман „нема кола да се крене...“ јер доскорашњи мезимац економске политике („свето тројство“) поготовјен је новим мјерама и политичком савезне владе, па отуд и чуђење зашто им не дају паре из примарне емисије „зар би тих 25 милиона динара угрозили Аврамовићев програм?“ Пара ће, ваљда, како тако бити, али рибе на трпезама туриста у овом „гиганту“ изгледа неће. Кад се ово потроши из замрзивача више се неће увозити јер је скупо. На домаћу, јадранску, се не рачуна, најбоља је та јапанска, косојока, на њу су туристи навики и због тога су много „задовољни“. (Српству на вријеме су увезени луксузни аутомобили и ватерполисти, иначе би катастрофа била потпуна!)

● Теку тако зимски дани, мање више досадни, а нико да се сјети да ову „фјаку“ разбије, на пример, квизом типа „на слово на слово“. (Могао би мокда Туристички савез, али он већ годинама решава питање свог статуса и извора финансирања и док се то не реши...) А био би то интересантан квиз. На пример, на слово 3. Зима, 3 као зима, не него 3 као закуп, јер и није била нека зима, а закуп има свуда око нас, закупљује се све постојеће. Наши директори све више увиђају да је најбоље дати у закуп „објекте и раднике“ и преживљавати од – ренте. Способни менаџери, с дипломама, титулама, функцијама, специјализацијама, карактеристикама и препорукама, склапају аранжмане с неким другим, не тако „јаким штиховима“, на опште задовољство и обострану корист. Ови други ради, зарадују, плаћају закуп, а ови први и даље мисле да су „прешли“ ове друге и даље дају све у закуп. Све до – фотеле. Оне ће вјероватно остати ту где су, заједно с њиховим власницима, да чувају успомену на некадашње предузеће. Наравно, и искључиво, на обострано задовољство.

● Тада квиз кога се, ето, нико није на вријеме сјетио, а зимија је на измаку, би добро дошао да на слово 3 мало боље противачимо ову нашу праву закупоманију. Закуп је домаћа, српска, ријеч, позната економски и правни појам, али ни право, ни економија, ни језик, неће вам помоћи да дешифрујете и дефинишејте ову нашу „употребу“ закупа. Понајмање, да покушате резоном доброг домаћина и аналогијом да нешто доку-чите, или не дај боже, посумњавате. Била бито узлудна и закашњеља работа јер је још прије годину дана јасно и више пута речено да је то домаћинска политика.

● Дакле, не очајавајте и не нервирајте се што не можете дефинисати „закуп на наш начин“. Сад је и касно, зими одличне, долази пролеће, јефто, јесен и опет – зима. И можда квиз на слово на слово – 3.

■ Ваиса М. Станишић

СКУПЉЕ КОМУНАЛИЈЕ

- Усвојен Буџет општине „тежак“ 7.669.203 динара
- На јавној расправи програми рада Скупштине општине и Одјељења за комуналне дјелатности

Седамнаеста сједница Скупштине општине Будва одржана 28. фебруара биће забиљежена као једна од најкраћих – 15 тачака дневног реда одборници су „одрадили“ тачно за два сата. Усвојени су нацрти Програма рада Скупштине општине, Програма рада Општинског одјељења за комуналне дјелатности, Програм одржавања јавних зелених површина и Програм одржавања комуналних објеката за 1995. годину, који су на јавној расправи дО 15. марта.

Након спроведене јавне расправе одборници су донојели одлуку о Буџету општине за 1995. годину чији су планирани приходи 7.669.203 динара (порез на доходак грађана 1.332.000, порез на имовину 250.000, порез на промет непокретности и права 400.000, приход о такса 900.000, локални јавни приходи 180.000, накнада за коришћење градског грађевинског земљишта – земљарина 800.000, накнада за уређење градског грађевинског земљишта – комуналне 2.600.000, накнада за коришћење комуналних добара од опшег интереса 400.000 динара...) а расходи, такође, 7.669.203 динара (средства за зараде и материјалне трошкове запослених и заједничка потрошња 1.300.000 динара, средства за инвестиције у основна средства органа управе и просторно планску документацију 260.000, за ЈУ „Град-театар“ и културно-пропагандне манифестије по 200.000 динара, ЈУ „Музеји, галерија, библиотека“ 220.000, за физичку културу, функционисање јавног информисања и за остале друштвене дјелатности по 110.000 динара, за финансирање активности Туристичког савеза 100.000, за општу комуналну потрошњу 600.000, за финансирање програма Одјељења за комуналне дјелатности 3.617.745 динара, за Ватрогасну јединицу 200.000 динара, итд.).

Одборници су увојили нову одлуку о утврђивању износа накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта (комунална) по којој та накнада за колективну стамбenu изградњу износи 280 динара по квадратном метру, а за индивидуалну градњу објекта површине до 150 квадрата најмање 140 динара. Ако је површина преко 150 квадрата плаћа се такође 280 динара увећана најмање за 25 одсто по квадратном метру, а за пренамјену стамбеног у пословни простор, односно објекат, плаћа се разлика између већ плаћене накнаде за стамбenu изградњу и износа најмање предвиђеног за изградњу пословног објекта. Овом одлуком предсједник Скуп-

штине општине је овлаштен да може по потреби усклађивati износ комуналне са обзиром на раст цijena i stana na tržištu.

Објекти изграђени без одобрења, или супротно техничкој документацији, а који се као такви могу уклопити у ур-

ЗАМЈЕНА ПЛАЦЕВА

ОДБОРНИК НЕЂЕЉКО - НЕШО БОЖОВИЋ је пред крај сједнице, у оквиру одборничких питања, говорио о проблему замјене плацева подстакнут проблемом своје сестре која не може да оствари то право.

– Раније је постојала комисија, а онда је престала да ради. Не знам шта је ту спорно, јер овде се не radi о замјени села – град, него град-град. Неко то кочи у општини, ко не зна – рекао је **Божовић** – Изгледа да је због тих замјена село-град све овостало али то треба рећи и о томе се не смije htati. Treba odgovoriti ko je na taj начин дошао do земље и to je питање које је постављено преје године.

Предсједник СО Жарко Миковић је одговарајући на питање Божовића нагласио да је раније било замјене плацева, али да у овом сазиву Скупштина општине нема комисију за замјену плацева, јер за то нема потребе пошто су сада измијењени услови. Постоји обавеза да се неким грађанима изврши замјена плацева и ми ћemo им на једноj од наредних сједница omogućiti da oствare то право. Сада је, рекао је **Миковић**, приоритетно питање да се земља враћа бившим власницима.

Бантичке планове, биће скuplji јер ћe инвеститори за легализацију morati платити још 40 одсто по квадратном metru. Уколiko се у предвиђеном року не плати накнада, општина ћe покренuti i спровести поступак рушења бесправно изграђених објеката.

Одборник **Божена Јелишић** сматра да је оваква општинска одлука у колизији с предлогом Владе Црне Горе која сматра да bi za „легализацију“ требalo платити 30 одсто од тржишне вриједности изграђеног објекта, што је неупоредivo више од општинског предлога. Одговорајући на ову примједбу **Рајко Бујковић**, начелник Општинског одјељења за комуналне дјелатности је рекао да је ово план могућnosti и да ћe настојati да исфинансирају све што је најважније, а да су радovi на објектима Електропривреде предвиђени ради побољшања snabdiјevanja електричном energijom и da je to potreba Budve. **Жарко Миковић** је обећао, што је и раније договорено, да ћe сигурno biti представa u budetu za završetak, radova na Cjenokosu i poljovanje водоснабдијevanja u naselju Lazi.

НАУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ

У ОКВИРУ расправе о буџету одборник Миро Лукетић се похвалио изразio о раду и политици Општинског одјељења за привреду и финансије, и иницираo да се нађу начин и средства за финансирање научне дјелатности.

– Ми немамо научну институцију у Будви, раније је то било организовано у оквиру Културног центра и Историјског архива, али морамо планирати средства за научни рад – рекао је **Лукетић** – Постоји више пројеката од значаја за нашу општину где би та средства требало усмjeriti (Развој туристичке привреде; Демографска студија; Екологија; Културно-историјска прошlost). Та средства треба намјенски одредити и намјенски трошити, она би требала да имају трајно обиљежје, што би било и од значаја за формирање младог научног кадра.

Саво Мартиновић, начелник Општинског одјељења за привреду и финансије, сматра да предлог одборника Лукетића треба подржати, да је буџет општине флексibilan и да се за научну дјелатност могу издвојити средства са буџетским позицијама за остале друштvene дјелатности и опште друштvene потребе.

школи, уређење школског дворишta, водоснабдијevanje водom u naselju Lazi, зашто Opština finansira radove na objektima Elektrodistri-bucijske kada to priduzeće ima sопствene prihode...). Odgovara-jući na pitanja **Raјko Buјkovић**, начелник Општинског одјељењa за комуналne дјелатности је рекао да је ово plan могућnosti и да ћe настојati да исfinan-siraju sve што је најважнијe, a da su radovi na objektima Elektroprivredne predviđeni radi poboljšanja snabdi-jevanja električnom energijom i da je to potreba Budve. **Жарко Миковић** је обећао, што је и раније договорено, da ћe sigurno biti predstava u budetu za završetak, radova na Cjenokosu i poljovanje водоснабдијevanja u naselju Lazi.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

У складу с новим Законом о јавном реду и миру Скупштина општине је донојела Одлуку о условима извођења музичких инструментата. Одлуку је, између остalog, предвиђено да се „жива“ музика са електричним озвучењем може изводити искључиво ван Старог града од 20 до 24 часа, а „жива“ музика без електричног озвучења од 8 до 15 и од 17 до 02 часа. У ноћним баровима и дискотекама дозвољено је искључиво у затвореним просторима држати музiku до 5 часова ујутро, док је забрањено извођење музике на пловним и сличним објектима. За извођење „живе“ музике потребно је одобрење Општинског одјељења за привреду и финансије, а контролу над примјеном ове одлуке вршише комунални инспектори.

Изјеманама и допунама Одлуке о органима локалне управе укинуто је општинско одјељење за инспекцијске послове (из истих разлога разријешен досадашњи начелник тог одјељења **Вујадин** Лубарда), послови грађевинске инспекције пренијети су у Одјељење за урбанизам, а привремене објекте, а изјеманама Одлуке о приступању изради Урбанистичког пројекта Спортског центра у Будви Скупштина општине је преузела обавезу обезбеђивање средстава за израду пројекта (55.930 динара) коју није извршила „Будванска ривијера“. Усвојена је Информација о раду предшколске Јавне установе „Љубица В. Јовановић – Маше“, а у Управни одбор Јавне установе Спомен домом „Црвена комуна“ Петровац именованi су **Војо М. Гргичевић**, **Јово Зеновић**, **Вељко Медин**, **Вукашин Марковић**, **Миленко М. Медиговић**. Иада Јовановић и један

представник „Црвене комуне“.

На крају сједнице на дневном реду се нашла и скupштинска сала. Одборник **Мирољуб Лукетић** је отварајући расправу нагласио да скupштинска сала не личи на амбијент Будве, да би је требало уредити и опремити како заслужује тако свечана сала, и да је крајње вријеме да се са зидовима скине „дрвачки кони“. За свечанији и примјенији изглед сале заложили су и одборници **Гојко Љубановић** и **Неђељко-Нешо Божовић**.

У оквиру одборничких питања **Божена Јелушић** је поставила питање зашто се већ неколико година не спроводи рјешење о рушењу димњака код куће **Нике Божовића** у Старом граду, **Илија Кажанића** о разлозима издавања објекта **Кршице** за разне сликarske манифестије, а **Гојко Љубановић** о укњижби „Новоградије“ на земљишту грађана с подручја Пријевора, Свињишта и Јаз, без икакве консултације и обавештења.

■ припремио:
В.М.Стањишић

ДРУШТВО „ЗА БОЉИ ГРАД“ И МЈЕСНА САМОУПРАВА БУДВА I

ЗАШТО јЕ ПЛАН „ПОЖУТИО“?

РЕВИЗИЈА Генералног урбанистичког плана за Будву и Бечиће је још у току, завршена је јавна расправа, обраћивач је размотрити примједбе, и сада су на потезу рецензија комисија и, ако она да визу, Скупштина општине. План је изазвао прилично интересовање и грађана и разних привредних и других субјеката, а тим поводом издали су заједничко саопштење Друштво за заштиту Будванске ривијере „За бољи град“ и Мјесна самоуправа Будва I.

У саопштењу, између остalog, истичу да су њихова досадашња страховања и упозорења, изражена у два меморандума, да се Будва налази пред урбаним, комуналним, инфраструктурним, привредним културним и просторним хаосом, потврдила и тиме што је обраћивач плана констатовао да је „реализација нове стамбене изградње катастрофална“ и да су „нарушени сви општи критеријуми коришћења и изградње простора“.

Изјеманама и допунама ГУП-а се легализује начињени хаос и коначно унапретава све што је евентуално и могло сачувати. ГУП је сасвим „пожутио“, односно, стоји даље у саопштењу, све што је представљено бојом која значи становљавање, а уведена је и чудна категорија туристичких становова (замјена за викенд станове).

Удружење „За бољи град“ и Мјесна самоуправа Будва I у свом саопштењу указују на одговорност наручивача плана јер је израђивачу доставио неквалитетан и јавно неверификовани програм неусаглашен са стратегијом развоја туризма, просторним планом Републике и планом коришћења морског добра.

Сматрају да је овакав генерални урбанистички план неприхватљив, да је он устави санациони план за легализацију дијаље градње, да се њиме потврђују раније одбачени детаљни урбанистички планови, што практично значи да тиме планови ниже реда диктирају услове плана виших реда, да се одустаје од концепта развоја високог туризма, да се Будва претвара у викенд насеље.

На крају свог саопштења они изражавају чуђење што до сада на овај план нијесу реаговала министарства за

просторно планирање и туризам, а саопштење је достављено осим надлежним појединцима и органима у општини, и предсједнику Скупштине РПГ, предсјед-

нику Владе РПГ, министарствима за урбанизам и просторно планирање, за туризам, и за саобраћај и поморство.

ПОВОДОМ РЕВИЗИЈЕ ГУП-а

ПИСМО МИТРОПОЛИТА АМФИЛОХИЈА

ПОВОДОМ ревизије Генералног урбанистичког плана Будве и Бечића, Скупштина општине и Одјељењу за урбанизам обратио се писмом Његовог преосвештенства Митрополит црногорско-приморски, зетско-брдски и скендеријски господин Амфилохије, који у потпуности подржава приговор Црквене општине Маинско-Брајићке на рjeшењu предложена планом на подручју цркве Св. Петка у свом писму даље каже:

Митрополија има намјеру да у својoj надлежности, заједно са Црквеним одбором Маинско-брајићким, уз сарадњу са стручним лицима и Заводом за заштиту споменика у најскоријем времену започне истраживање темеља средњовјековног Манастира Светог Марка о чијем постојању има толико свједочанstva, a чије рушевине се налазе поред храма Свете Петке. На Скупштини општине Будва лежи највећa одговорност за очување градских старијa и њихове околине. Манастир Светог Марка је несумњиво једна од најзначајнијих будвансkih старијa, постоје индиције да је у једној вријеме, послије уништења од Млечића Манастира Светих Архангела на Превлаци, у том манастиру било и сједишte зетских митрополита.

И стoga, са разлогом заштите језgra same Budve, da ne говоримо о разлозима заштите естетско-културних и еколошкиh вријednosti самогa града, као и црквениh имовине, захтијевamo да се ГУП Budve утолико промијени шto ћe простор око храма Светe Petke остати заштићen, ослобођen od предвиђenog groblja, a бесправно и противзаконито подигнутa капela градска дисloцира. Јedina г

НАША АНКЕТА

ПАРЛАМЕНТАРНЕ СТРАНКЕ О РАДУ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

КАКО оцјењујете рад Скупштине општине у протеклом двогодишњем периоду, да ли се Скупштина бавила правим питањима, о чему би убудуће требало да више разправља и одлучује, и како оцјењујете рад ваших одборника у Скупштини општине, како су они радили и шта планирајете у наредном периоду – питања су којима смо се

средином фебруара обратили клубовима одборника политичких странака и групе грађана заступљених у Скупштини општине (Демократске партије социјалиста, Народне странке, Либералног савеза, Независних кандидата и Српске радикалне странке). Сматрали смо потребним да на половини четврогодишњег мандата Скупштине

НАРОДНА СТРАНКА

КЛУБ ОДБОРНИКА Народне странке у Будви је у прилици да након, нешто више од дводесет година, заокружи своје мишљење о раду исте у речном периоду. Као представници странке која је након владајуће, добила највеће повјерене бирачка у нашој општини, сматрамо да наш критички осврт на активност највишег органа локалне власти може послужити општем интересу.

Постоје два фактора која, по нашем мишљењу, умногоме детерминишу рад општинског парламента до сада. Ту се прије свега мисли на однос политичких снага у њему, као и пословник о раду истог.

Однос политичких снага је такав да владајућа партија омогућава несметано изгласавање свих жељених одлука. Јако су многе од тих одлука од виталног значаја за нашу општину, све се оне искључиво пројектују унутар само једне партије – ДПС-а. Дакле, вишестраначки парламентаризам је само прикладан алијанси за имплементацију политичке партије на власти. Премда нам није намјерно да критикујемо све одлуке донешене на овај начин, јер је чињеница да има и оних добрих (питање водоснабдевања), за неке би, у најмању руку, требало тражити одговорност њиховог доносиоца. Оно што највише замијерамо у раду Скупштине је, до унедоглед, отезавање са доношењем одуке о изједињењу Генералног и Детаљног урбанистичког плана општине Будва. Резултат таквог нечињења је лако видљив. Будва је данас (вјероватно) највеће дивље градилиште у земљи. Под оваквим условима, скоро доношење поменутих планова ће, у ствари, представљати само легализацију постојећег урбанистичког хаоса. Да су мало више уважавани многи предлози Народне странке, никада се не би додали овакви и њима слични пропусти.

Када се говори о пословнику о раду општинске Скупштине, посебно треба нагласити његов рестриктивни карактер, који спутава сваку евентуалну иницијативу одборника из редова опозиције. Куриозитет је да наш

пословник фактички посматрано, не познаје институцију тајног гласања. Иако је ова, формално, садржана у пословнику, потребна је прости већина свих одборника да би се дошло до тајног гласања. Овако нешто је неизводљиво, баш због већ поменутог, односа снага у Скупштини. А убијењени смо да би се оваквим начином одлучивања избегло доношење многих, за већину, штетних одлука.

Сумирајући рад СО Будва у протекле дводесет године, врло је примјетно да се она није увијек бавила правим питањима. Мног о је проблема од изузетне важности за живот ове општине који су неоправдано запостављени. Вјероватно не треба доказивати тврђњу да је економски и социјални положај већине грађана наше општине такав да једва гарантује пуко преживљавање, а Скупштина не налази за сходно да о томе расправља. Сем тога, никако да се на дневном реду скupштинских засједања нађе питање „Будванске ривијере“, предузећа које запошљава готово половину стручног запосленог у Будви, који већ неколико мјесеци не примају плату и ко зна кад ће се то десити. А да зло буде веће, овом хотелском гиганту пријети бескрупнозна плачка и то све под плаштом издавања у закуп свега што се издати може. Ово су само нека у низу круцијалних питања којима би Скупштина општине морала да се позбави у наредном периоду.

И на крају – кратки резиме рада наше Клуба одборника. Иако је, можда, неупутно доносити суд о сопственом раду, спремни смо утврдити да су наше досадашње активности у општинском парламенту углавном задовољиле и испуниле очекивања наших бирача.

Аналогно статусу опозиционе партије, покушавали смо да, кад год се укаже прилика, упутимо протест због одређеног пропуста или погрешног потеза којег је повлачила владајућа партија, а све то због општог интереса. Обећавамо да ћemo то и убудуће чинити, можда још жешће, али као и до сада – у границама које подразумијевају озбиљну и одговорну опозицију.

Тако институција партијске дисциплине (на коју независни кандидати-одборници нису обавезни, изузев на Програм) постаје институт обесправљавања грађана и, што је много горе, њихове потпуне и недостатак жеља да у таквим условима било што покушају сем задовољавања својих најсебичнијих интереса. Штетне последице, сигурни смо, ова ће општина дуго носити, и то представљају нашу суштинску замјерку рада у протеклом периоду.

Илустрирани пример су питања урбанизма, која су, по нашем мишљењу имала и имају кључни значај. Не само што је нарушен основни концепт развоја Будве као регије високог туризма, већ је и начин рада био неизобичан (подсећамо само да се јавио расправа о ГУП-а одржава између 29. 12. 1994. и 28. 01. 1995. године, односно у времену свих празника, школског распуста, годишњих одмора и када су људи на то најмање припремљени). Радећи тако, Скупштина општине Будва је у протеклом периоду успјела да готово удвоstruchi divilju gradnju, da dođe do osjetnog probijanja i razvoja i budućnosti Budvanske rivijere.

Међутим, утврђена и сасвим легална институција партијске дисциплине чланова одређене странке, у случају кад једна странка као ДПС има надполовину већину, чини да практично о свemu одлучује врло узак круг људи, највише партијско руководство. Не помињући могућност злоупотребе власти и чињеницу да је готово немогуће контролисати такав рад,

јећа рад инспекцијских служби, а да се, ако је у питању неки системски проблем, ниједном не покрене иницијатива СО да се неки лоши закони или рјешења мијењају кроз органе Републике.

Није формирано ни једно од објавних стручних тијела, нема евиденције на станове, ни туристичких капацитета у домаћој радиности, категоризације лежаја, категоризације самосталних угоститељских објеката, нема демографске студије о граду који убрзано расте... Да ли је онда могуће очекивати икакву стручност или јавност рада?

Скупштина општине је радила добро само у процедуралном смислу, односно испоштовала је форму рада, одржала потребан број сједница и слично.

Клуб независних кандидата у принципу је задовољан радом својих одборника, а доминантно осјећање је чуђење одакле им жеља да и даље сједе у скupштинском клупама без икакве могућности да на било што утичу. Одборничима је, наиме, преостало једино да остану досљеднији свом програму и да гласају против очигледно лоших, штетних и опасних одлука СО умиривију савјест и савјест својих гласача, а тиме и развој и будућност Budvanske rivijere.

НОВА АКЦИЈА КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА

ОСАМ ТОНА ХРАНЕ ЗА ХЕРЦЕГОВЦЕ

ИЗ БУДВЕ је, непосредно пред закључивањем овог броја пошао један караван хуманитарне помоћи за угрожено подручје бивше Босне и Херцеговине. У организацији, као и претходна два пута, Кола српских сестара, једне од по многим најактивније хуманитарне организације не само у Црној Гори.

– Прикупили смо угледном храну и то чак осам тона, коју смо овјај путем намијенили за требињско-нештинско подручје, рекла нам је непосредно пред одлазак за Херцеговину, Зорица Поповић, предсједница Кола српских сестара будванске општине. – Оцијенили смо, на основу информација којима располажемо, да је помоћ у храни тренутно најпотребнија баш том крају.

Одјиз жена (суграђана је и овог пута био изванредан. Мјештани као да су се уткривали ко ће дати више.

– Нико није желио да остане заобијен, прича нам Босиљка Грујић, која је задужена за контролу у овој организацији, ванстраначкој, прије свега хуманитарној. – Ако би се и догодило да напад активисткиње неку кућу случајно прескоче, узбуђени домаћини би их напао и увијећен захтијевао да приложи нешто.

Овога пута највише помоћи је прикупљено на сеоском подручју. Свуда од грбаљских до паштровских села, домаћини су износили оно најбоље што су имали:

шунке, плећке, друго суво месо, сир, вино и ракију, шећер, со... Прикупљена је и помоћ у новцу, дјелимично и у одјевним предметима.

Раније, у два наврата, караван Кола српских сестара из Будве, је такође са тонама хране, robe и лекови кретао до Босне. Једном је помоћ одјевног предмета за Србије и Горажде.

Биће настављено с прикупљањем разних врста по-

моћи, има предлога да наредни "тур" иде за Книн. Но, кажу напад активисткиње, у пратњи неколико мушкараца из Будве, прошли су кроз кишну куршуму. Но, нити једним дијелом тај "инцидент" није утицао да се нешто код, њих промијени.

– Напротив, многе су пожељеле да опет сјутра кре-

НАКОН ТРИ БРОЈА ОБНОВЉЕНИХ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ИМА И – ПОХВАЛА

„ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“ полако али, рекли бисмо без претјеривања, сигурно (ново) налазе своје место међу читаоцима. Говоре о томе и пројатијици на киосцима, и (нешто мање) интересовање старијих и нових претплатника, непосредне похвале појединих текстова и листа у цјелини, неки су задовољни самим тим што „Приморске новине“ поново излазе... али има и критика и нездовољства. Неко би на новине изгледају сасвим другачије, да се пише сасвим другачије, да буду ревијално, а не информативно издање, да технички изгледају другачије... Нама су сва мишљења читалаца „Приморских новина“, а то не кажемо први пут, драгоценја, посебно она разложена и аргументована, и у писаној форми. Мишљења из којих ћemo сазнати шта је добро у новинама и зашто, а та није и (опет) зашто. Најзанимљивије ћemo (а и то не кажемо први пут) објавити.

Међу похвалама које нам пристижу, једну смо издвојили, јер је стигла од уваженог колеге, новинара Дејана Патаковића, сада уредника листа „Ху-

пер“, нашег сутрајанина и другог читаоца. Писмо је насловољено уреднику листа, али говори о листу и зато га објављујемо у цјелини:

Хвала, пре свега, на Приморским новинама које сам добио и које су ме веома обрадовале. Желим да ти честитам, јер мислим да си на путу да направиш праву концепцију једног занимљивог, пре свега информативног листа. Фебруарски број је веома богат, занимљив, лепо конципиран и, мислим, прави погодак. Прављен је заиста новинарски у правом смислу, без празних политичких прича, са дозом критичности и коментаторске речи.

Још једном ти честитам и желим да Приморске новине буду све боље, да почну да излазе редовно, можда и два пута месечно, и да иstražiš у својој концепцији. За нас који готово годину дана живимо ван Будве, а коју волимо из свега и истински смо у њу заљубљени, овакво информативно гласило много значи.

Много поздрава

Дејан Патаковић

BANEX
proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE GRAĐEVINSKIH POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

ИЗ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ЗА УПРАВЉАЊЕ МОРСКИМ БРОДОМ

НОВИ „ВЛАСНИЦИ“ ПЛАЖА

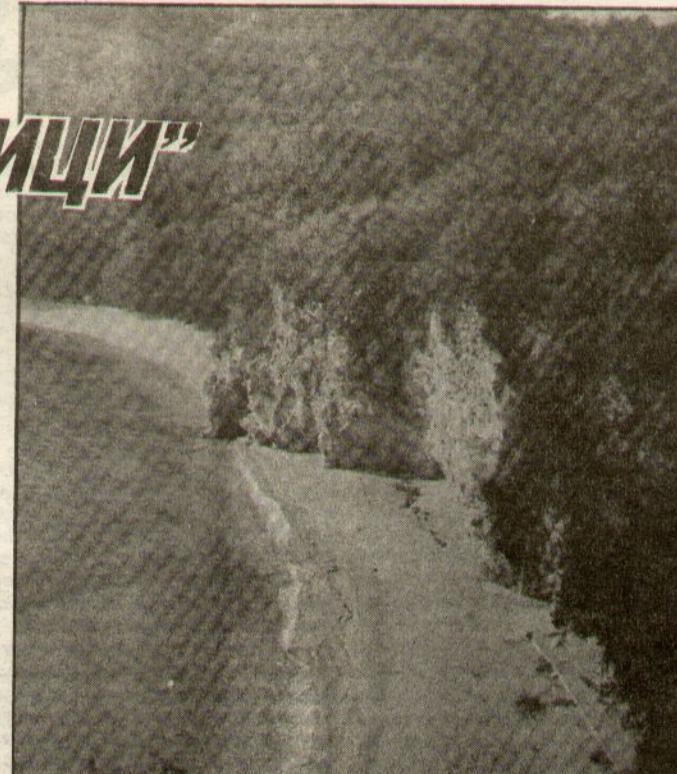
● Већину плаха заку

пили нови корисници

НАКОН расписаног конкурса Јавно предузеће за управљање морским добрим је „отворило понуде“ и одлучило о новим закупцима плаха на Црногорском приморју за ову годину. Највише интересовања било је за плахе на Будванској ривијери, посебно за плаху Бечићи и светостефанске плаže.

— Задовољни смо резултатом конкурса јер дате понуде обавезују овогодишње закупце плаха много више него прошле године — каже Рајко Миховић, директор ЈП за управљање морским добрим — Посебно је значајно што су закупци дужни да на плахама на подручју будванске општине изграде 12 нових хигијенско-санитарних чворова и санирају све постојеће. Сасвим реално очекујемо да ће плахе овог лета бити много уређеније него прошле године, а закупци су стимулисани и тиме што је ЈП за управљање морским добрим дужно да све уговоре о закупу плаха, који су иначе закључени на једну годину, продужи уколико се испуне обавезе из уговора.

Нови корисници — закупци плаха на подручју наше општине су: Буљарица — Бранко Савовић, Жарко Перовић, Миодраг Радача и Симо Арменко (сви по 200 метара дужине плахе), Лучице — Милан Калоштровић, Петровац — Михаило Гвозденовић, а дио плаха у приобални улицу Општина Буд-

ва, Дробни пјесак — Никола Радовић, Свети Стефан, друга плаха — Зоран Ђекић, Свети Стефан — Краљичина плаха — Андрија Љубишић, Бечићи, Рафаиловић — Васо и Томо Рафаиловић и Веско Вујачић, Бечићи, испод ПТП одмаралишта — Славко и Велиша Ракочевић, Бечићи, испод 13. маја — предузеће „Интерформа“ Подгорица, Бечићи, испод „Нафтагаса“, Дејан Ражнатовић, Бечићи испод цркве Св. Томе — Новић Асовић, Бечићи, од цркве Св. Томе до хотела „Сплендид“ — предузеће „Линид“ из Будве, Бечићи, од хотела „Сплендид“ до хотела „Београд“ — предузеће „Маестралтурс“ из Будве, Бечићи, испод хотела „Монтенегра“ — ХТП „Будванска ривијера“, Бечићи, испод хотела „Белви“ — предузеће „Имобилија“, Будва, плаха Гуванице — Божидар Митровић, Словенска плаха, (про- дужени уговори) испод хотела „Парк“ — „Арбун комерци“ Будва, испод ТН „Словенска плаха“ — ХТП „Будванска ривијера“, испод Виле „Манојловић“ — „Меркур“ Будва, дио од Виле „Манојловић“ до куће Савићића, власници угоститељски хобјеката из плахи Владо Љубановић, Анте Петковић и Велимир Франета, дио плахе испод куће Савићића Никола Савићић и Јосип Пјеротић, дио плахе испод Паште — Скупштина општине Будва.

На подручју које захвата градска лука корисник је Јавно предузеће за управљање морским добрим, плаху испред хотела „Авале“ закупило је предузеће „Авангарда“ из Подгорице, плаху „Могрен“ I и II ХТП „Будванска ривијера“, Бечићи, испод хотела „Белви“ — предузеће „Имобилија“, Будва, плаха Гуванице — Божидар Митровић и Љубиша Лаличић по 200 метара дужине плахе.

ИЗ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА РЕГИОНАЛНИ ВОДОВОД

СРЕДСТВА „КРЕШУ“ ПРОГРАМ

УПРАВНИ одбор Јавног предузећа за водоснабдевање, третман и одвођење отпадних вода и депоновање чврстог отпада „Црногорско приморје“ (односно, скраћено и уобичајено — Регионални водовод) на сједници одржаној 20. фебруара разматрао је и усвојио извештај о раду предузећа у 1994. годину.

— Прошla 1994. година протекла је у знаку одржавања потребног континуитета радова, односно због недовољно средстава радио се толико да се не затворе градилишта. Зато је од радова на седам градилишта завршен само тунел Созина, а осталих шест су са различитим степенима завршено радова — рекао нам је Раде Грегорић, директор Регионалног водовода — Током прошле године завршено је пројектовање друге фазе Каруч — Ђурмани — Будва, урађена је техничка документација на нивоу главних извођачких пројеката за приморски дио водовода Ђурмани — Будва и Ђурмани — Улцињ и континентални дио Каруч — Ђурмани. Урађен је, такође, идејни пројекат водоснабдевања Ријеке Црнојевића у селу око Каручког извора и пројекат командног центра са пословном зградом у Будви. Сва средства за прошлогодишње радове (4.000.000 динара) обезбиједила је Влада Црне Горе и она су усмјерена преко Дирекције за јавне радове. Средства, међутим, нијесу пристизала равномјерно и благовремено па је то основни разлог кањења радова у 1994. години.

Ове године у републичком budgetу је та које предвиђено четири милиона динара за радове на регионалном водоводу, и то је оквир у који се мора уклопити програм овогог

дишњих радова јер засад нема других средстава.

— Износ од четири милиона динара не дозвољава интезивније радове на изградњи регионалног водовода, а да има више средстава могли бисмо ове године завршити радове на дијелу водовода Риљић — Каруч — каже Раде Грегорић — Зато ћemo ове године настојати да завршимо започете радове на резервоару Пристан у Тивту, прекидним коридором Радановићи, Свети Стефан и Перешићи До, резервоару Ђурмани и водостанку Риљићи. Настојаћемо, такође, да на нивоу главних пројеката урадимо документацију за јужни крак водовода ка Улцињу и за Ријеку Црнојевића и Командни центар у Будви чиме бисмо обезбиједили комплетну техничку документацију за преостале радове на регионалном водоводу.

И ове године ће, тако, једина средства за радове на изградњи регионалног водовода бити она која се обезбиједе у републичком budgetу. (Не) mogućnost будета је тако скресала програм радова и то ће потрајати све док се не стекну услови за обезбијеђивање средстава из других извора. У предузећу Регионални водовод се на том плану највише налази у Народну банку Југославије од које је тражено 20 милиона долара. Комисија Савезне владе за инвестиције је повољно оценијела захтјев Регионалног водовода а та средства ће била довољна за завршетак свих радова на грађевинским објектима на траси водовода. За то је припремљена комплетна документација и радови би могли почети одмах по одобрењу средстава.

B. M. C.

ДРУГА ФАЗА ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ХТП „БУДВАНСКА РИВИЈЕРА“ дд

РЕВИЗИЈА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ

X отелско-туристичко предузеће „Будванска ривијера“ дд определило се за настављање процеса власничког, организационог, управљачког, финансијског и кадровског преструктуирања у постојећем неповољном унутрашњем и спољном економском окружењу. Управни одбор „Будванске ривијере“ и Агенција за преструктуирање привреде и страна улагања у Влади Републике Црне Горе дали су повјерене Институтије економских наука из Београда да да неколико алтернативних идеја концепта трансформације, који ће бити основа за опредељивање запослених у „Будванској ривијери“.

Поводом трансформације друге фазе овог предузећа одржана је сједница Управног одбора „Будванске ривијере“.

Предсједник Управног одбора **Веселин Бабић** је рекао — „Током те друге фазе треба да се размотри и питање издавања дионица бившим власницима грађевинског земљишта о чemu смо разговарали и са њима и са представницима Републике Црне Горе, без обзира на то што по прописима који сада важе то питање није решено. Сматрамо да бивши власници треба да добију један износ од укупног капитала у форми дионица и да буду активни дионичари ове фирме. То је једно од кључних питања, а има наравно и других. Прије свега како дођи до укупних дионица, колико треба емитовати као приоритетне, колико као обичне, односно оснивачке, управљачке дионице и тако даље. О томе треба да се настави правила у Агенцији за преструктуирање и са фондома...

— Очекује се да се половином марта одржи Скупштина дионичног друштва на којој би требало да се донесе одлука о утврђивању новог састава органа предузећа. Прва фаза трансформације је била врло успешна. Започета је 1992. године када смо утврдили да је један износ друштвеног капитала распоређен на раднике, државу и банку, и да чини оснивачки управљачки капитал. На тој основи смо добили Скупштину и Управни одбор као органе управљања и власништво од стране ова три партнера, рекао је Веселин Бабић, и наставио:

— Сада треба да укључимо фондове: пензиони, фонд за развој, фонд за запошљавање и да извршимо адекватну ревалоризацију улога дионичара. То треба поштено урадити до kraja и размотрити могућност да и грађани који су били власници тог земљишта на коме су објекти „Будванске ривијере“ такође имају одређена права, по том основу.

Поводом трансформације „Будванске ривијере“ разговарали смо с мр. **Милутином Лалићем** директором Агенције за преструктуирање привреде и страна улагања.

— Очигледно је након овог скромног друштва разговарајући о аукцији и ревизији имовине „Будванске ривијере“. Заједнички став свих учесника на овом састанку, је да је процијенена вредност капитала „Будванске ривијере“ (износила је приближно 400 милиона марака) премала и да то још једном треба ставити под лупу и детаљно размотрити.

— Да ли подржавате иницијативу „Будванске ривијере“ да се дионице поред државних фондова дају бившим власницима земљишта?

— Та идеја је управо потекла из Агенције где смо имали више разговора на тему како и на који начин (прије доношења Закона о градском грађевинском земљишту) резервисати капитал за бивше власнике.

Управо због неопходности да се бивши власници обештете иницијативи смо и на реалној прописији имају право да приступимо предузећу другим заинтересованим власницима.

— Ако дође до продаје предузећа шта ће бити са радничким дионицама?

— Радничке дионице радничима дају право да управљају предузећем сразмерно количини дионица које посједују, да сразмерно убијају профит тј. дивиденду предузећа. И раднички имају право да те дионице продају другим заинтересованим власницима.

Имају право да купују дионице предузећа, што више имају приоритетно право да пријемом продаје предузећа од стране фондова откупују дионице, закључујући је на крају магистар **Милутин Лалић**.

— Не, апсолутно нисам био ни у каквој дилеми, шта више очекивао сам да ће пословне структуре „Будванске ривијере“ (према договору из априла 1992.) и изврши тихиту власничку трансформацију. На жалост моја очекивања, нијесу се обистинила. Године 1992. тапкало се у мјесту што се тиче власничке трансформације, а онда је наступила 1993. год. у којој заиста није било могуће вршити било какву трансформацију. Након тога наступила је 1994. и додуне Закона трансформације.

— Кад буде спроведена свеобухватна својинска, управљачка и организaciona трансформација „Будванске ривијере“ којеће ли и онда бити присталица продаје хотела или настављања давања у закуп?

— Све ово што се сада ради у Црној Гори, а посебно у области угоститељства, туризма и трговине не јесте припрема за приватизацију. Закуп је квалификованија и он може бити у одређеним условима — добар увод у приватизацију. Подразумијева се откуп дионица то јест власништва предузећа од стране запослених, од стране грађана, и надамо се од стране добрих власника који ће сјутра знати да на квалитети и профитабилан начин управљају предузећем. Због чега говорим добрих и правих власника? Због

тога што ми у привреди Црне Горе, а нарочито у туристичкој привреди, немамо доволно знања о менџменту, маркетингу, о беџама, о развоју. Можда је више од самог новца туризам Црне Горе потребан овај дио људског капитала, који значи унапређење пословања путем знања идеја, иновативности, креативности итд.

— Ако дође до продаје предузећа шта ће бити са радничким дионицама?

Радничке дионице радничима дају право да управљају предузећем сразмерно количини дионица које посједују, да сразмерно убијају профит тј. дивиденду предузећа. И раднички имају право да те дионице продају другим заинтересованим власницима.

Имају право да купују дионице предузећа, што више имају приоритетно право да пријемом продаје предузећа од стране фондова откупују дионице, закључујући је на крају магистар **Милутин Лалић**.

■ Стево Гленџа

новине
које се не читају
само један дан.

MR. ANKORA
ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА САОБРАЋАЈ, ТУРИЗАМ,
ТРГОВИНУ, ЕКСПОРТ-ИМПОРТ БУДВА

Jadranski put br. 27 * Telefon/fax: (086) 44-021

ИНТЕРВЈУ

АКАДЕМИК ЧЕДО ВУКОВИЋ

ПИСАЦ ЈЕ ДУЖНИК

рине траје питање: Шта је ријеч? Пред оком је море, а на уснама ријеч – море. Та ријеч није само знак за море – она је живи дио моје стварности. И то, за моје поимање – ријеч је људска стварност свега стварног и нестварног. И ваља је поштовати као живо биће, као себе. Томе се руководим у животу и за писацим столом. За жаљење је што око нас хучи загађени, отуђени језик бирократије и дијелом наших гласила. Записао сам мноштво тих „бисера“. Ево само једног. У моди је ријеч „присутно“. И једна јавна личност рече јавно: „Присутан је недостатак материјала!“ Нека враг зна како је недостатак присутан... Може ли литература ишта помоћи? Не знам. Можда – школа.

● Многи сматрају да су романы „Мртво Дубоко“ и „Судилиште“ Ваша најзначајнија дјела. Какав је Ваш суд о томе?

То је блиско мојем наслуђивању. Можда би се ту могла пријужити која књига из пенталогије „Синови синова“ – она је мање читана и критички вреднована. Но, пријатељу, препустимо све то времену и критици – нека њих од тога боли глава.

● На другој страни, рекао бих да Ваш роман „Поруке“ најбоље показује Вашу везност за духовно наслеђе Црне Горе и њену прошлост.

За дивно чудо, имазнаца који „Поруке“ стављају изнад „Судилишта“. Није ту ријеч о укусима, већ о схватањима. „Поруке“ су животнији, ближе реалистичком исказу, док је „Судилиште“ узнесеније – особито у низу Пјесничких монолога. О личности Петра Првог и његовим посланицима често сам писао и говорио. Само да додам: посланице Петра Првог и данас су нам потребне као хљеб насуши, јер то бијаше света ријеч против међусобне мржње, освете, племенског једномуља, насиља, пљачке, сужејја, издаје итд. За насиље, пљачкашко отимање Владика био рекао – дерачина! Права и страшна ријеч... А сад нам ваља схватити еколошка борба за животну средину своди се – у суштини – на борбу за чистију и сјеветлију људску природу.

● У драми „Хармонија“ описује оснивање Будве према хеленском миту о Кадму и Хармонији. Једном приликом сте рекли, да ту драму нијесте писали Ви, већ Ваша љубав према Будви, у којој сада живите. Шта кажете данас и да ли је то склад којем се тежи?

Стара Будва је митска колијевка, заљихана између горја и морја. Она је себе одњихала и отворила врата за све светlosti, земне и висинске. Јубав према Будви то је љубав – сазнање. Често се питам: да ли сам доволно свјестан на којем тлу стојим или се лјиме шетам? Јер за Будву су знали умници у хеленској старини, кад је тама покривала друге приморске градове и данас велике европске метрополе! Па ме обузме тута: многи туристи дођу у Будву, купају се, сунчaju и слушају дивљу музiku, а не знају где су дошли, не знају шта је Будва!

● Кажете „љубав–сазнање“ – је ли Вас и то подстицало да у више мање пишете о овом граду?

Свакако. То је инспирисало. Неће ми се замjeriti, надам се, ако споменем шта сам о Будви написао: „Хармонија“ – драма, „Жуква“ – лирски запис, у Гласнику ЦАНУ, „Будва прије себе рођена“ – текст за документар-

чике сам платио улазницу за ту представу? И хоће ли гледалац сјутра постати актер на сцени ужаса? Или жртва? Гледајте, Ранко, то је друго, страхотно позорје. Ето, одатле, од ријечи почиње смисао и улога књижевности. А позивање књижевности? Она се не оглашава планетом да би сијала мржњу. Она је – можда – свједок и свјетлотамни глас својег времена.

● Недавно сте изјавили: „Од свих писаца на мени је највише утицао Чедо Вуковић, не увијек у најбољем смјеру“. Прилично јасно, али ипак појасните.

Нашалио сам се на своју рачун. Но, из шале извијирује озбиљно питање. Рецимо, да ли сам понекад лутао, вјерујући да сам на правом путу? Ријеч је о избору – мислим на тематско-мотивске кругове. Жао ми је, ето, што нијесам писао роман-драму о човјеку усрдју слома једног система, социјалистичког. Шта се руши, шта остаје, а шта нико ново у човјеку? И да ли је мој избор увијек био у складу са снагом моје ријечи? Због свега тога држим да сам свој најстрожи критичар.

● Запли се у седамдесет пету годину. Како рекосте, оне Вам савијају кичму, а Ви остајете уставрни. Не признајете старост?

За утјеху, човјек помисли: што старије вино – то боље. Али, писац није вино, иако други пију по чаши или по кап из његових књига.. За узврат, писац све више мисли о свјетлосној природи бића, о свјетлосној природи ријечи. И Будва је град свјетlosti. Управо стога, тешко и претешко сам подносио она замрачења – на мене су падале пратаме, уз оне пејнинске, архетипске призоре неба без звезда. И схватио сам Андрића – он није могао писати пошто сунце зађе.

● Негде сте рекли: „Шта бих радио, кад не бих радио?“ Шта је, дакле, на вијди?

Већ неколико година слажем необјављене рукописе. То је, чини се, моја нова фаза – покушај бијега од дескриптивног и наративног исказа. На том је трагу и мој рукопис у раду: „Стеванов пут“. То је низ сажето писаних слика, нека врста тријалога: Стеван – Глас – Око. Можда се ту криje или не криje и мој глас.

А мој Стеван би рекао: Куднимо се – да пробудимо успавано вино у чашама!

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

људско биће, које углави има само једну мисао (о свом нацијону, рецимо) – и никакве друге миси, никаква погледа на свијет, никаквих етичких и хуманистичких начела, никакве ширине у срцу. То је једна од трагичних понорница нашег времена... Што се мене тиче, по пророди сам оптимиста. Вјерујем, наиме, да ми противчично кроз вријеме као ријека – бивају широка паља, па тијесне клисуре, па слапови и понори, па изнова ширине и отворена ушћа...

● Данас је све мање оних које занима књига. Какав је смисао књижевности у оваквим трагичним временима?

Смисао као да остаје исти. Траје игра између ријечи и (не)времена. Једно је шта ријеч носи у својој сржи, а друго – како она одјекне. Навео бих само два примера. Ријеч слога у данима мира звучи широко и непатетично: то може бити слога у својем роду и са другима. Слога у данима рата одјекује као позов и као збијање својих редова, а нема слоге међу сукобницима. Од ријечи позорје подиђе мејза...

● Али – зашто?

На екрани гледам ратне страхове – ту, у близини. А

UNIS RENT A CAR

11000 BEOGRAD, Cara Uroša 10

Tel. 011/ 634-766;

Fax. 011/ 629-739

Poslovnička Budva, CDS Podkošljun

Tel. 086/ 51-427, 51-474

Europcar

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

У ВРИЈЕМЕ несрћних, понижених и беспослених у замаху заљубљивања и збуњеног уразумијевања расте генерација младих, чије здравље морамо заштитити да би спремна ушла у следећи вијек. Од здравља и образовања те генерације зависиће будућност ове земље: стога инвестиција у њихове менталне и физичке способности свакако ће бити најсиплативија.

Запаљајућа је чињеница да нам у овим годинама кризе велики број дјеце остаје невакциниран против различитих болести, мада се с муком обезбеђују све вакцине. Но, оне су бесплатне и дају се свакодневно.

Један од најколосалнијих успијеха медицинске науке управо је проналазак ефикасних и безопасних вакцина, које су човјечанство ослободиле великог броја тешких или смртоносних оболења која су харала свјетом све до половине дводесетог вијека, а понекад чак и сада.

Посједујемо монће вакцине које поуздано спречавају болести и штите гарантовано за дуг временски период а неке вакцине и за цио живот. Нажалост Изјавшта Џемса Гранта генералног директора УНИЦЕФ-а за прошлу годину гласи: „У свијету је у претходној години умрло око пет милиона дјеца од болести које су се могле спријечити вакцинацијом, а 230.000 трајно је осакаћено од посљедица дјецеје парализе јер дјеца нису редовно вакцинисана“.

У бившем Совјетском Савезу хара епидемија дифтерије врло тешке и често смртоносне болести, које на срећу захваљујући вакцинацији у Црној Гори чема од 1973. године. Међутим, у нашем не-посредном сусједству, на Косову и Метохији, има много оболељих од дјецеје парализе јер се вакцина бојкотује. Изузев вакцинацијом никаквим другим мјерама не можемо заштитити нашу дјецу од те опаке болести.

Да ли је то довољна чињеница и упозорење родитељима који су у дилеми да ли вакцинирати или не вакцинирати дјете.

Шта је вакцинација уствари и каква јој је сврха?

Човјечији организам стапао ствара механизме одбране од болести, многа заразна оболења најакалост у већини случајева имају тако тежак ток да се болијест може завршити смртној или са трајним посљедицама. Још прије 3.000 година Кинези су имали неку врсту вакцинације, када су изазивали блажку форму великих богиња утрљавајући у кожу здравог сасушене крусте богиња. Готово три хиљаде година након тога Едвард Џенер починио вакцинацију лимфом крављих богиња, чиме тешка смртоносна болијест варгила постепено нестаје да би крајем овог вијека била проглашена потпуна ерадикација и нестанак болијести на свим континентима.

Данас се клице заразних болијести у савременим лабораторијама и институтима толико ослабе и прилагоде давању да стварају отпорност као да се болијест прележи и не појављују се никакви значајни болести у току давања.

Постоји низ антивирусних и антибактеријских вакцина, скоро за све болести. У последње вријеме актуелна је чак и вакцина против зубног кариса, упала плућа, упала мозданица, куге, инфлуенце и многе друге. Код нас постоји седам обавезних вакцина које законодавац прописује. Најстарија и најсигурнија вакцина против великих богиња више се не даје, јер те болијести једноставно више нема. Путем вакцинације она је потпуно искоришћењена.

Вакцина против туберкулозе која се даје сваком дјетету при рођењу поново је актуелна јер се болијест свуда у сви-

ВАКЦИНАЦИЈА И ЗДРАВЉЕ

јету поново јавља иако у Америци и неким земљама Западне Европе скоро да не постоји ни један случај туберкулозе и вакцина није била обавезна.

Овом вакцином заштита није потпуна али се дијете штити од такозваних еволутивних (врло тешких) форми туберкулозе какве су туберкулозни менингитис и такозвана милијарна плућна туберкулоза која се тешко и дуго лијечи.

Свакако да вакцина штити и од других облика туберкулозе али не тако сигурно и уважно.

Вакцина против дифтерије, тетануса и великог кашља даје се са три мјесеца старости дјетета и мора се дати у три дозе у размасцима од по 42 дана. Да би се сачувала отпорност дуго, практично за цио живот, потребно је дијете ревакцинисати годину дана после примљене треће дозе у четвртој седмој и четрнаестој години а против тетануса у завршном разреду средње школе. Ова вакцина за три болијести која се даје заједно једна је од најпоузданijих. Дифтерија која је у високом проценту била смртоносна у прошлом вијеку код нас је несталла, али опасност за невакцинисано дијете још увијек је велика јер није искoriјењена у свијету.

Вакцина против тетануса једна је од најсигурујијих али је потребна ревакцинација у случајевима повреда ако је од вакцинације прошло више од пет година.

Од малих богиња (фруса) још увијек болује много дјече. Код нас је скоро нема, а у свијету и даље умире око 3% оболелих од морбила и поједије лијечења. Вакцином се врло сигурно штите дјеца и од ове болести. Заушке су болијести која код старије дјеце и у пубертету могу имати врло тешку форму и трајне посљедице сигурно се превенирају правовременом вакцинацијом.

Ребеља је блага заразна болест за дјецу али тешка и опака за плод ако мајка оболи у току трудноће сада је и то обавезна вакцина и даје се заједно са вакцином против малих богиња и заушки у другој години живота. Најтежа инвалидизирајућа болест дјетињства била је дјечија парализа захваљујући вакцини која се даје у капима у три дозе у току прве године уз ревакцинацију у другој, четвртој, седмој и четрнаестој години те болести код нас нема али је има свуда у свијету, а и у нашој непосредној околини. Вакцина је врло сигурна у заштити и без иаквих спустова захваљујући савременој припреми. Од обавезних вакцина још се даје вакцина против Б хепатитиса, једне тешке болести јетре која се преноси путем крви и секрета али се даје само дјеци мајки носијаца Б хепатитис антигена и медицинским радницима изложеним ризику.

Вакцина против бјеснила и

трубушног тифуса такође спада у обавезне, али код прве само у случају уједа бијесног пса, а код друге и епидемијским индикацијама за поједине угрожене категорије становништва. Осим горе најведенih обавезних вакцина данас постоје још на десетине вакцина које се давају у поједијним земљама или у одређеним ситуацијама, а ради се интензивно на припрема нових вакцина.

Вакцина се даје по правилу здравом дјетету а број разлога када вакцину не дајемо је врло мали. Постоје само три контраиндикације: акутига болест, висока температура преко 38°C и алергија на вакцину.

За неке друге вакцине постоје посебне контраиндикације нпр: алергија на јаја код вакцине против дјечије парализе, тешка еволутивна оболења нервног система код великог кашља и оштећење цеуларног имунитета за вакцину против туберкулозе. Код особа оболелих од сиде и са урођеним недостатком имунитета такође се не смију давати вакцине.

Да би се љекарима олакшало постављање индикација за вакцинацију Свјетска здравствена организација одредила је и такозване лажне контраиндикације које нису разлог за ослобађање дјетета од давања вакцине. То су: назеби и шмркаваст, мале температуре до 38°C, лакше мале болијести респираторног тракта, алергија, астма, узимање антибиотика, кожне болијести, хроничне болијести без акутног погоштава, жутица на рођењу, анамнестички податак о прележаној болијести против које се вакцинише.

Све ове наведене болијести значи нису разлог да се дијете не вакцинише напротив у таквим случајевима не треба се плашити вакцине него дијете као и свако здраво вакцинисти у термину.

Вакцине наравно имају и своје пропратне појаве. Код једног мањег процента дјеце и зависности од врсте вакцине може се појавити температура која траје кратко, дан два, узменирено, локални бол и црвенило, плач, осип на кожи или увећање жлијаде код вакцине против туберкулозе. Тренутно се у свијету сваке године да око 3 милијарде вакцина, па је некада чудно када родитељи са страхом прихватају вакцинацију.

Закон у Југославији и републици Црној Гори је обавезна. У земљама западне Европе где вакцина није обавезна скоро да нема не-вакцинисане дјеце.

Ако се у свијету да око 3 милијарде вакцина, ако су уз то вакцине заиста толико корисне да су пропратне појаве минорне није јасно зашто одувожавамо вакцину поготово ако се зна да млађа дјеца много боље подносе вакцине и компликације су рјеђе.

■ Др Тадија Николић

КОМБАНКА Д.Д.
КОМГРАП - БАНКА - КОМБАНКА д.д.
ПРВА БАНКА ГРАЂЕВИНАРА
ЕКСПОЗИТУРА БУДВА
Топлишки пут бб
ПОСЛОВНО - ЗАНАТСКИ ЦЕНТАР
Тел. 086/52-191, 51-181

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОГОСЈЕКА

пише: Саво Греговић

ГОДИНЕ ЗАБРАНА

Послије Госпођина дне 1994.

Жив сам и здрав, и добро ми је. Мислим на вас, волим и љубим...

Човјек, који с малог екрана поздравља своју породицу, настоји да буде што смиренiji, благи осмијех не може да скрије сву озбиљност његова лица. Један од заробљеника Сарајева, није гост никакве југословенске или стране телевизије, која га је ујико убацила у програм: Јован Трнинић, један од директора некада познатог "Шипада" ушао је у малу металну кутију, звану монитор, на доиста необичан начин.

Задњи је дан врелог августа 1994. Први пут након двије и по године Радмила "ујико" види свог супруга, мали Марко оца. Драшко је нешто прије чуо и видио оца на исти начин. Али и сада је присутан, док се његова "поздрављају" у једном од просторија Комерцијалне банке у Будви. Марку су очи пуне суга, грч је ухватио лице и искривио тијело, али поглед не скida с екрана. Радмила јеца, пошто је саслушала порuku устаје, поново се враћа на столицу Сваку њихову реакцију биљеће камера телевизијске екипе НХК из далеког Јапана, која је тог љета прошла дим и пака разбијене Југославије.

— Једина је моја жеља, за то и живим, да је Драшко, Марко и Јован будемо опет заједно, пошто се мало прибрали и обрисала сузе, прича у микрофон Јапанском камерману Радмила Трнинић.

— Било где, па макар и у вашој земљи одакле креће сунце.

Пратим те сцене које новинари обично крсте једном ријечју-потресне, а за које би писац мало бољег рафинимана нашао више реченица. Немам ријечи, ганут сам тренутком, али и – задовољан. Дијелом сам заслужан за телевизијски сусрет разредињење и расељење породице, па дубоко хватам ваздух којег врелина августовска није исушила у банди, захваљујући расхладним спрвама на зиду. Чујем глас Мире Бањац, која се плаши људских (не)свијести, јер "никада не знаш што може да изађе из распонућености људског острашћења".

— Оно што долази као непознато плаши ме, осјећам се као у неком вакууму, као да ми мозак и душа ништа не примају, као да имате неко страно тијело у огранизима које просто неће ту да остане. Не осјећам да смо више важни у некој памети, коју мислим да мој народ има.

Позната глумица је тих дана, када су Сједињене америчке државе појачале трговински ембарго према Куби, када је савезна влада израчунала да јој трошкови за помоћ избеглицама износе 22,8 милиона динара, када је 85 одсто рода пшенице тог љета у Војводини откупљено а држава исплатила само трећину дуга сељацима, изјавила да јој је болно пало разарање Сарајева, где је пола каријере направила, где је ниједан човјек није увијек.

— Не видим да ће ови мали забрани било кога усрещити и да ће иједан народ, бити срећнији што се одијели. Ја бар тако мислим у својој збуњености. Не могу да кажем е, сад је добро што мислим да имамо капију. Ја бих и на Мјесецу могла да живим.

Мира би могла на Мјесецу, Радмила на Далеком Истоку. Само да им у вагоне за ту дугу путовања не ускоче зли људи.

Када сам отворио дебела жута врата зграде из чијих зидова је писана нека нова страница наших диоба, и искорачио напоље ошинула ме врелина од које ми се замутило у глави.

Тек што је изашао из кратких панталона и магарећих година Бранко Ђопић се заједно са својим вршњацима подно Грмећа нашао у – рату. Мало тога што срећним дјетињством називамо, имао је баш у родним Хашанима, на чије польаче, воденице, ријеке и вођњаке ће стићи војници са шљемовима, с пушкама и бајонетима који ће прекинути игре дјевојчице Луне, дугачког Стријца, Ноклетине и польаре Лијана.

Ђопићев "двојник" Драшко Трнинић се крајем тог љета спремао да упиše завршни разред Електротехничке школе у Подгорици. Плавокоси момчић, док је тумачио лик младог Ђопића у филму "Магареће године" те топле јесени 1991. није ни слутио да ће и њему рат прекинути дјетињство, да ће безбринjост уступити тако рано мјесто бригама стајним. Између 6000 сарајевских ћака, витки малишан живих очију и покрета изабран је да на платно пренесе линију Ђопића, младог Ђопића из грмећих дана. Пуна три мјесеца на теренима Рељева редитељ Ненад Диздаревић, је стварао једну непоновљиву атмосферу, када су у сељачким одијелима Драшко, Давор Јањић, Игор Ђелан, Есведин Хусић, Срђан Ерић, Седин Кахран, Бильјана Прерадовић, браћа Миленко и Милан Лазић, Љубиша Самаринић, Анте Вицан, Мића Томић, оживљавали једно весело вријеме. Нико од њих није могао да намирише барут који ће ускоро изнад Босне запарati небо. Постоји је крајем године пала и "задња клапа", глумци професионалци су се вратили својим новим пословима, главни јунак Драшко и његова вршањци у ћачке клупе. Тек је био уписан први разред електротехничке у Сарајеву. А онда прво баринаде, ратни поклични Алије и Ејуб-аге, Ченга и Сефера, погибе са сватовским барjakom на Баш чаршији Никола Гардовић, па потошће гранете...

Драшко је с мајком и млађаним Марком, априла 1992. напустио Сарајево, где је остао глава породице Јован. Пут, избеглички и далек водио је прво у Београд, потом у Дрвар, где живи Радмила родитељка, Радмила је добила посао у будванску основну школу, Радмила је морао да се мало одвоји – школа из које се исписао у Сарајеву, постоји у Подгорици.

Када сам репортажом у "Новостима" широј јавности казао да је Драшко Трнинић, нажалост избегли добри ћак, и глумац и то главни у једном филму чију је премијеру прекинуо рат, мислио сам на монотонију расељење породице. Нисам ни наслућивао, да ћу постићи оно што сваки новинар жарко жели и чemu теки – да његов текст донесе добро. Макар и једној особи. А некако се гододило баш тако. Ненад Диздаревић је преко "Новости" сазнао да је ујико у једном филму и дошао на оригиналну идеју: да сними документарац о судбини малишана глумца које је рат разасуо широм бивше, велике земље. И Драшко је добио плаћену карту за Београд, како би видио филм у којему је играо. С касете. Озарена цела, стигао је у главни град, где је срси позната лица и сазнао да је 29. јула у кину "Радник" у Сарајеву одржана премијера "Магарећих година", у присуству само неколико протагониста – Ненада Диздаревића, Есведина Хусића који је дошао из Загреба, из Брезе је стигао Седин Кахран. На премијеру је доведен и Драшков отац Јован. Пред ТВ камерама, у једној од канцеларија снимио је поруку супрузи и синовима који су „тамо далеко“. Драшко је –

причаје ми касније – за тих неколико часова, док је гледао себе на пљанама Рељева, и све оно што је потом услиједило, оставио неколико година. Те тренутке није могао ни испричати, нити оквалификати некакву смешу сјете, туге, резигнације, бијесу... Заискрило је и у очима, па није примијетио да његове реакције прате бешумне камере, као и све оно што је прича са Игором Ђеланом, који је такође стигао у Београд.

Драшко се, послије тога у Будви преда мору. Остао је још неки дан "љетњег живота" прије него што ће школски позивар ухватити звоно. Као у добра, предратна времена, бувданске плаže личиле су на мравињак, тешко је било на њима пронаћи слободан квадрат за пешак, музика је парала небо над јужним обалом све до зоре, промет у кафана наје био најбољи јер се до новог динара који је вредно колико и једна марка тешко до-лазило. Новине су јавиле необичну вијест да је Бај Хадсон рођен три године послије својих сестара близанциња Робин и Имоцин, захваљујући технички залеђивању ембриона, послије 49 година боравка на њемачком тлу отишao је и последњи руски војник. Дан одласка 31. август руски предсједник Борис Јељцин назвао је "последњим даном прошlosti" и "првим даном будућnosti", или тешки дани као да су тек долазили. Најнеочекиванији хитог љета био је

На основу члана 28. Статута општине Будва ("Службени лист општине Будва", број 3/92 и 8/92), Скупштине општине Будва, на сједници од 28. фебруара 1995. године, донијела је

НАЦРТ ПРОГРАМА РАДА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БУДВА ЗА 1995. ГОДИНУ

ОПШТИ ДИО

Нацрт Програма рада Скупштине општине Будва за 1995. годину, заснован је на Уставу, Закона и Статутом утврђеним функцијама Скупштине општине, предлогима организација и појединца и закључцима Скупштине, којима се утврђују најважнији задаци за појединачне области рада.

II

Нацрт програма рада је сачињен у складу са одредбама Пословника о раду Скупштине општине Будва, по појединим областима рада водећи рачуна о приоритетима којима се одређују основни правци и садржај активности Скупштине у наредном периоду, а који одржавају објективне потребе и интересе грађана општине Будве.

III

Поред програмираних тема, Скупштина ће разматрати и друге теме које наметне текућа друштвена пракса и објективне друштвенные потребе, као и извјештаје и друга акта која је обавезна да разматра на основу Закона и других прописа.

IV

Носиоци задатака из Нацрта Програма, као и сви други овлашћени предлагачи, обавезни су да одговарајуће материјале које ће разматрати Скупштина, припреме у утврђеним роковима и доставе Служби Скупштине, са јасним одређењем ко је обраћивач и ко ће бити представник предлагача на сједници Скупштине.

Обраћивачи су дужни да обраде материјала по садржају и форми, врше у складу са одредбама Пословника о раду.

V

Задужује се предсједник и секретар Скупштине да прате активности на остваривању овог Нацрта Програма и да предузимају све потребне мјере за његову благовремену, досљедну и што цјеловитију и дјелотворнију реализацију.

ТЕМАТИЧКИ ДИО

I ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

1. Извјештај о раду општинских органа и служби локалне управе. Обраћивач: Општински органи и службе локалне управе. Рок: I тромјесецје.

2. Информација о раду хуманитарних организација на подручју општине Будва. Обраћивач: Општинско одјељење за друштвене дјелатности и општу управу. Рок: II тромјесецје.

3. Информација о раду ЈУ из области културе за 1994. годину. Обраћивач: Општинско одјељење за друштвене дјелатности и општу управу у сарадњи са Општинским одјељењем за привреду и финансије и ЈУ из области културе. Рок: II тромјесецје.

4. Информација о раду и проблемима функционисања мјесних самоуправа на подручју општине Будва. Обраћивач: Мјесне самоуправе и Општинско одјељење за друштвене дјелатности и општу управу. Рок: III тромјесецје.

5. Предлог мјера и активности на усаглашавању општих аката органа локалне самоуправе са измјенама и допунама Закона о локалној самоуправи. Обраћивач: Секретар Скупштине општине. Рок: III тромјесецје.

6. Програм рада Скупштине општине Будва за 1996. годину. Обраћивач: Служба за скупштинске послове. Рок: IV тромјесецје.

7. Информација о предузетим мјерама и активностима на евидентирању и заштити државне имовине. Обраћивач: Служба правне заштите имовинских права и интереса и заступања општине Будве и њених органа. Рок: IV тромјесецје.

8. Информација о запошљавању на подручју општине Будве. Обраћивач: Општинско одјељење за друштвене дјелатности и општу управу у сарадњи са Општинским одјељењем за привреду и финансије. Рок: IV тромјесецје.

9. Информација о расељеним лицима на територији општине Будве. Обраћивач: Општинско одјељење за друштвене дјелатности и општу управу. Рок: IV тромјесецје.

II ПРИВРЕДА И ФИНАНСИЈЕ

1. Информације о резултатима туристичке сезоне 1994. године. Обраћивач: Општинско одјељење за привреду и финансије. Рок: II тромјесецје.

2. Информација о пословању "Мале привреде" у 1994. години. Обраћивач: Општинско одјељење за привреду и финансије. Рок: II тромјесецје.

3. Информација о пословању привреде за прво полугодиште 1995. године. Обраћивач: Општинско одјељење за привреду и финансије. Рок: III тромјесецје.

III НАЦРТ ПРОГРАМА РАДА ОПШТИНСКОГ ОДЈЕЉЕЊА ЗА КОМУНАЛНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ЗА 1995. ГОДИНУ

СРЕДСТВА ЗА ИЗГРАДЊУ ОБЈЕКАТА, Приходи од накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта (осим прихода по основу легализације објекта) 2.600.000 динара.

СВЕГА ПРИЛИВ СРЕДСТВА 3.617.745 динара.

Б. УТРОШАК СРЕДСТВА И РАСХОДИ ЗА РЕДОВНО ОДРЖАВАЊЕ КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ.

1. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара, (Програм одржавања јавних зелених површина – 38.225 норма сат – 229.000 динара, програм одржавања чистоће на јавним површинама осим зоне морског добра – 45.037,97 норма сати – 349.000, програм одржавања локалних путева 60.000 динара).

2. Средства за одржавање јавне расvjете 260.000 динара (Трошкови материјала и одржавања 150.000, трошкови електричне енергије 100.000 динара).

3. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

4. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

5. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

6. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

7. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

8. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

9. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

10. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

11. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

12. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

13. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

14. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

15. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

16. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

17. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

18. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

19. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

20. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

21. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

22. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

23. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

24. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

25. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

26. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

27. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

28. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

29. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.000 динара (приходи од градског грађевинског земљишта 800.000; накнада за одржавање локалних путева 60.000; пренети приходи из претходне године 157.745 динара).

30. Средства за финансирање КСЈП "Будва" 638.0

НОВЕ КЊИГЕ

ИЗ ПРЕДГОВОРА

ЗА ДОСТОЈАНСТВО ПИСАНЕ РИЈЕЧИ

У ЧОВЕКУ везаном за књиге више но за практичан живот и свет који буци, стење и крвари око нас, једну скромну наду могла би да покрене одредишта, а у истих углавном блага, чак питома књига рефлексија, есејистичких записа, политичких коментара и осврта Светозара Маровића. Маровићеви текстови сабрани у овим кордима настали су од прољећа 1990. године до лета 1992. године, дакле у времену најтрублјих политичких превирања, у једном добу обележеном несигурношћу и неспоркојем сваке врсте. То је време од политичког раскола до распада државе и рата, од комунизма до више страначких избора, зачетака демократије и опште криминализације друштва. Па ипак, премда у себи носе трагове ове атмосфере, Маровићеви записи и отписи својим мирним и разборитим тоном, мешавином промишљености и политичке чвртине, чак сведочећи о настајању једног оперативног политичког ума, пружају неку малу заветрину у којој остаје да тиња пламчића поуздана да неће све пропasti. Маровићу је стало до човека и премда се политика никад не потчињава највишим захтјевима хуманистичких идеала, његова жеља за разумевањем и уважавањем другог, ретка у нашим приликама, а одмереност и пажљивост да се други не увреди, што је још већа реткост, остављајући леп утисак на читаоца. Маровић ваља похвалити и за обимну и разноврсну лектиру, потребу да се од Библије до Пашића и Слободана Јовановића, од Еврипида до Кацетија, од антике до француске револуције, од балканских ратова до постмодерне креће слободно, кроз различите области. Наравно, ширина и политичка срвра записа – а потписник ових редова није од оних који ће тако нешто преутрати ни када пише са сваким уважавањем и очитом наклоношћу – не иде у прилог хегеловске дубиле мишљења. Не само политичка срвра већ и рефлексне претензије сударају се са жанром у коме се Маровић одлично сналази, али који неминовно спутава. Стога се политичка и хуманистичка реторика морају испитати изван простора текста, чак и изван контекста у коме су текстови написани, спрам политичке прагме, у лицу улоге коју у савременој политици у Црној Гори и Југославији има Светозар Маровић. И ту ће постати јасно зашто је један, пре свега, књижевни критичар са задовољством прихватио да напише ову белешку о књизи. Овом књижевном критичару се, наиме, чини да је Светозар Маровић један од последњих Мохиканаца којима није свеједно шта се мисли и пише, који није читаво своје друштвено биће уложио у крхке и пропадљиве политичке функције. Пажљив читалац записа обједињених у овој књизи разумеће како се у њима Светозар Маровић бори и за достојанство и значај писане речи, за смисао текста у хуку времена, за текстулати гест услед политичке бестијалности.

Александар Јерков

Пословни људи,

„Приморске новине“ мисле и на вас! Представите своју фирму у „Приморским новинама“ Биће вам то реклами без временског и просторног ограничења јер „Приморске новине“ се не читају само један дан, нити само у једном граду.

СВЕТОЗАР МАРОВИЋ

(Из књиге „Вријеме искушења“, Октоих, Подгорица, 1994. странице 21–25.)

Столеранцијом су имали проблема не само државници, председници политичких партија и вође посланичким клубова. Са толеранцијом су се мучили и угледни социологи, познати политикови и мудри филозофи. Једна мала књижница под називом „Репресивна толеранција“, Херберта Маекузеа доживјела је прави тријумф код „лијеве интелигенције“ у Њемачкој, али и злуродо одушевљење десних конзервативних професора, као коначно властито признање „дрвених“ да се они боре за демократију и толеранцију само за себе, решени дакако, да их ускрете сваком другом.

Данас, у нашим условима, толеранција је проблем стarih, али и нових политичких права, партијских органа, унутрашње, страначке и парламентарне организације.

Три су везујући елемента у питању: различитост, јавност и заједничко добро.

Толеранција је, прије свега, достојанствено признавање и одбрана различитости, облик живота различитости и његова премиса.

Толеранција је пут ка јавности, или живот јавности. Толеранција је немогућа без јавности, јавност без толеранције. Са толеранцијом се стварају услови за решавање питања заједничког добра на начин који демократске принципе препоручују или уздужи изнад оних на којим су се темељили или се темељи ауторитарне и тоталитаристичке концепције.

Толеранција је друго име слободе. Из слободе сваког појединца слиједи право не само слободе савјести у најширем смислу, слободе мисли и осјећања, већ и слобода схваћења као право појединца да у границама таквих права других слиједи логику свога интереса, свога мишљења и осјећаја. Заhtијевати слободу укуса и зани-

мања, на чему се може правити план нашег живота, стварало је и претпоставке за удрживање појединача и слободу уједињавања, као начина организованог истицања бриге о заједничком договору. Наравно, чини се ипак да су четири разлога које је Џон Стјарт Мил истакао као клучне за уважавање и одбрану толеранције мишљења, изнад осталих. Мислим да бриједи да их се подсјетимо.

Право, мишљење које нам се чини погрешно може бити истиинито. Нико није непогрешив, па ни они који имају моћ. Ако се не би усвојио принцип толеранције, могла би бити онемогућена мишљења која су истинити и која би за човјечанство могла бити значајна.

Друго, и онда када је опозиционо мишљење у основи заблуда, оно би могло садржати дио истине. А како је и владајуће мишљење, никада цијела истина, само конфронтација супротних мишљења, пружа шансу за афирмацију такозваног остатка истине.

Треће, ако би прихваћено мишљење било истинито у целини, потребно је створити претпоставке да се оно доиста може оспоравати. Ако се, наиме, не би оспоравало, већина оних што би га прихватали држали би га као предрасуду без његових рационалних разлика. Оспоравање, дакле, ствара услове да се подстиче размишљање и образлагање прихваћених и помаже најбоље да се не претвори у предрасуду.

Четврто, без таквог оспоравања смисао неке одређене доктрине може бити ослабљен, лишен свог виталног дјеловања или чак дефинитивно изгубљен. Догма постала је пуки члан вјере, који је трајно или дугорочно неефикасан, осим што спречава раст било каквог реалног и искреног увјерења из разлога или личног искуства.

Толеранција доказује да истини не припада ником по-

ТОЛЕРАНЦИЈА

јединично. Можда у томе треба и тражити разлог нерасположењу, са којима је дочеикују они који вјерују да је истини само њихова. Истину не држе нити владајуће, а ни опозиционе снаге.

Толеранција је начин и пут доказивања да за истином треба трагати. Но, неки су дакле склони да на питање о пожељности толеранције, уопште одговоре позитивно. Без, дакле, било каквих ограничења. Значај и несумњива цивилизацијска предност толеранције као поступата плуралистичких демократских друштава, ипак тешко да може бити прихваћена апсолутно и неограничен. Наиме, захтјев за општотолерантно, апсолутно и неограничен толеранцијом чини се, и равноправности свих људи, из увјерења о њиховој припадности, заједничком и истом људском роду. Тешко је не прихватати мишљење, које управо на тој основи истиче да се сва она права која тражим за себе, морају признати у истој мjeri и другим људима. Јер, ако бих htio да спречавам друге људе у њиховим поступцима и мишљењима, несумњиво бих тиме и предао право да они онемогућавају и моје мишљење и моје поступке. Но, чини се да ипак три кључна разлога говоре у прилог сазнању да апсолутна, неограничена, или општа толеранција ипак не била била могућа.

Право, то је разлог логике. Ако би, наиме, била важећа апсолутна толеранција, онда би то подразумијевало да се односи толерантно и према нетolerантности, што би толеранцију чинило само оправдањем или помоћним средством њене супротности. Толеранција би тиме, ипак, признаћемо, постала помоћно средство позива на нетolerанцију.

Но, друга два разлога могу дјеловати још разумљивије. Право је разлог етичке неприхватљивости апсолутне

толерантности. Прихватити апсолутну толеранцију било би непожељно, јер би то, између осталих, могло значити трпљење и поступак штетних за друштво, штетних за његове чланове. Злочини, мучења, неправде и многе друге нехуманости тиме би биле дозвољене. Други је разлог политичке конзервативности. Прихватати, наиме, апсолутне, неограничене и опште толерантности, би значило истовремено афирмацију или дефинитивно етаблирање конзервативне или реакционарне политичке идеје и организације у друштвима. Трпљење постојећег друштвеног стања, без обзира на то колико оно задовољава појединачне агрегације, структуре таквих заједница, њихове грађане, у бити би значило истовремено прихватавање конзервативне идеологије. Стога, апсолутна толеранција се ипак чини неподрживом. Изгледа да је неопходно да се и сама толеранција некако ограничи, да се не би претворила у своју супротност. Али, који је то начин и у којој мjeri толеранција смије или чак мора да се ограничи? Можемо ли од случаја да случаја одлучивати када ћемо поступати толерантно, када нетолерантно?

Ако желимо, ипак, да избегнемо ту несигурну и ћудљиву пробирљивост, чини се да је ипак, неопходно формулисати принципе по којима толерантност вља ограничавати. Наравно, то је ново искушење. Мислим да је заснивање принципа савременог оправдања толерантности најједноставније сачувати од великих грешака признањем или прихватавањем да хуманистички принципи друштвеног живота, и такво духовно стање у којима се афирмишу вриједности и врлине човјека, могу бити основа и гаранција да та несигурна, варљива и неријетко опасна граница допустивим односима толеранције и нетолеранције буду у корист заједничког добра.

ФЕЉТОН „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

БРАЋА БОЦАРИЋ

Браћа Бочарић се српстватију у значајије представника и зачетника грађанске умјетности у босанско-херцеговачкој средини. Анастасов боравак у Босни и Херцеговини може се пратити од 1896. године и то у Mostaru и Сарајеву. Исте године часопис „Босанска вила“ пише следеће: Иконостасе, слике поједињих лица и све друго, дивно и јефтино ради овај млади сликар“. У тој вријеме урадио је неколико велика мишљења и стварајући портрета од којих свакако треба издвојити онај трговца Иванисићевића, урађеног највјероватније по фотографији, који припада типу парадничких портрета са дosta инсистирањем на поједињим вјештима као што су бројанице, појас и ћилим. Погодно су карактеристичне руке третиране слободно и експресивно. Необична свјетlost и стишка импулсивност одају изванредан примјер оплемењеног академског реализма. Колики је значај и квалитет израде овог портрета говори и податак да је по њему урађена поштанска маркица у серији „Грађански портрет XIX вијека“ издате 1971. године.

У музеју града Сарајева налазила се још једна Анастасова значајна слика и то аутопортрет, настоја у Новом Саду 1912. године. Ово је његов други аутопортрет урађен послиje оног значајног који је настao крајем деветнаестог века прошлог вијека, где је себе представио на традиционалном начину, са палетом у једној и кистом у другој руци. Данас је, као што је познато, ова слика најчешће репродукована његовом дјелу и налази се у Уметничком музеју на Цетињу.

За вријеме рата ова слика је била оштећена, јер је њемачким официрима у једној ноћи погађана посљедица као мета у коју су гађали из пиштоља. Након рата дugo је рађено на њеној рестаурацији.

Друга слика, рађена за исти хотел је платно великог формата са представом „Три дјевојице на чесми“. По општем композицијском и колористичком третману ова слика асоцира на нека дела Влаха Буковца.

У тој вријеме Шпиро Бочарић се огледа и у црквеном сликарству. Наслијао је иконостас у Рогатици и Прачи који су уништени у другом свјетском рату. У Илијашу и Нишићима су дјелимо очувани. На њима је радио са братом Анастасом. Иконостас у Илијашу је сликан око 1900. године и представљају мјешавину источних и западњачких стилских утицаја. На њему су ликови још увијек под снажним византијским утицајем али уз знатно присуство барокних елемената.

У годинама које сlijede Бочарић се све више окреће сли-

кању сценама из свакодневног живота, нарочито је окупирају стручјама сељака и народних ношњи. Зато цртежом или фотографским апаратом биљежи сваки лик њему интересантан.

Док он пуну слика његов старији брат Анастас 1900. добија позив од српске владе да отптује у Цариград, где заједно са нашим сународницима оснива српску школу у којој је био директор до 1905. године.

Шпиро, на другој страни из босанске средине црпни нове теме за серију поентилистичких слика старе чаршије, српске дјевојке, мушки студије и идиличне жанрске сцене. Његово сликарство било је у Бања Луци веома цијењено и прихваћено у широком грађанској кругу а извршило је утицај на неке сликарке касније у тој средини.

Од 1930. па до 1941. године Шпиро се све више ангажује на сакупљању материјала за отварање Етнографског музеја у Бања Луци. На тој функцији га је и задесила и мучничка смрт 1941. године.

(Наставиће се)

НАД ГОСТ

САВО ПАВЛОВИЋ, СЛИКА

МОРЕ И АКВАРЕЛИ

годину дана. У Галерији Удружења ликовних умјетника Србије, све је то јако лијепо изгледало. Моји акварели, што би рекли сликари, су јако лијепо „легли”, а и критика је била добра.

● Београдској публици представили сте се акварел-лимом који спадају рекао бих, у једну од најтежих техника у сликарству. Откуда Ваша везаност баш за акварел с којим се, иначе, најчешће представљате?

- Још као студент бавио
сам се акварелом, али не ин-
тензивно. Сликајући у једном
периоду уљем којим сам се
такође дуго бавио, почео сам
одједном да сликам акварел.
Вјероватно стога што сам се
дуже бавио подводним рибо-
ловом, па сам љети правио
скице и забиљешке о животу
под морем. Покушај да то
насликам уљем, није био
адекватан, па сам тако почео
радити акварел.

• Да ли акварел као техника трип понављања, преправке и дораде или све настаје спонтано и непосредно?

— То је дивно питање. Акварел је јако тешка дисциплина. Он се ради из једног даха и оно што је први, то је и последњи потез. Једноставно, цртајући градиш sliku. Ницаких исправки нема, јер се и најмања осјети и тај акварел није успио.

СРЕДЊЕВЈЕКОВНО ФРЕСКО-СЛИКАРСТВО

вославним или католичким вјерницима. Ипак остало поуздано тврђење да су се за вријеме млетачке власти, услијед вјерске толеранције, у њој служили молитвени обреди и католичке и православне традиције. Ова интересантна пракса да се на једним олтаром служе и православни и католици, за пажане је и у још неким мјестима у Боки Которској (примјери у Рисну, Бијелој Котору). Почетком овог вијека поп Сава Накићеновић с овој цркви износи слједеће: „За Немањића и Балшића православни су Будвани у њој служили. У њој је послуживао и онај Будванин поп Ејладин који се помиње у повељи којом је Балша III Балшић основао манастир Св. Николе у Прасквици 1413. године“. Наводи Павла Мијовића говоре да се „не зна да ли је црквица Светог Саве Освећеног подигнута за вријеме православног зетског митрополита (metropolitum Castelanum de Budva) који је послије покончаног Патриј

ке, до преласка у Врањину, столовао у Будви". Католички свештеник и знаменит будвански книжевник Анту^н Којовић (1751-1845) у својим записима „*Моје доба*“ говори да је црква посвећена Светом Сави (Sanctus Sabba Abbas) опату, мученику из Грађевијека, који је „у давна времена био заштитник Будве“ и даље наводи да црквица послије кандијског рата (1645-1669) „би од млетачке владе предата православцима који дођоше да се настани у Будви“. Насупрот овом митрополит Данило разјашњава да су опати Sanctus Sabba Abbas и Свети Сава Освећени двије личности, те тврди да је црква, још од свог постапка, посвећена Светом Сави Освећеном, а да „су је касније, за вријеме Млечића и Француза, а можда и прије присвојили га римокатолици и посветили јој свом светитељу“. Интересантно је поменути да године не 1166. приликом посвећења олтара Св. Трипуну у Котору, на свечаности није присуствовао архимандрит из Будве, већ само опат Св. Марко

рије будванске (на прослави се помињу присутна два архимандрита из околних мјеста). Најновији радови приликом обнове и санације архитектуре и живописа цркве, помогли су расвијењу тљавању давне историје настанка овог храма. Откриће записа урезаног на каменој плочи пронађеној у дну ниште у источном травеју љужног зида, свједочи о години 1141., а допринио је прецизнијем датовању подизања саме цркве. При самом крају архитектонске санације, пронађено је да се испод малтера на унутрашњим зидовима цркве налази живопис. На жалост живопис је сачуван претежно на сјеверној страни зида и своду цркве, док се у конхи апсиде налазе дјелићи фрагментати. Цјелокупна површина живописа који је иако тешки

си око 11 квадратних метара, а по првим препоставкам потиче из друге половине Xвијека.

Екипа Републичког завода за заштиту споменика културе из Београда, приликом ископавања рестаураторско-конзерваторских радова на олтарском кривеном живопису, устанак је да су састав малтера и технологија његовог спровођења и наношења при фреско осликавању сасвим идентични са технологијом карактеристичном за ранија времена византијске традиције при осликавању храмова. Иконографска анализа коју је могуће изводити једино на основу остатака композиција на сјеверној странци зиди и свода, такође указује да ово сликарство потиче са византијских извора. На сјеверном зиду западног травеја уочљиве су двије композиционе целине, постаљене хоризонтално једна испред друге према своду. Због јаког општећења тешко су пронађене познатљиве сцене „Христос улазак у Јерусалим” у горњем дијелу и „Благовијести” у доњем дијелу. На пластру који дијели западни

је теже уочљив
атог светитеља,
је у окруженом
Чешто јаснија је
„Вазнесења“ на
и горњем дијелу
стрднг травеја
да, са лицом Хри-
шандорли вазносе
ист је постављен
рема истоку, док
и величини у при-
одговара значају
лог лика. Из ове
посебно треба
налачки изведен
лице са расшире-
нутим у положају
са обију страна
светитељима“. У
ла, ово сликарст-
ишу монументал-
извођења, коло-
ном палетом у ко-
ју тонови црве-
ничастосиве, зе-
мрке, са благим
бижеле, те нагла-
штима цртежа у црној
и претпостави-
пада монашкој
менталног стила
изантијском сли-
ци самом крају
лини, стила који
не крајеве дошао

ним путем из Македоније.

И иконографски и стилски ово сликарство сврстava се у ред нарочитих и из овог периода ријетких остварења српсковизантијске умјетности на нашем Приморју. Грчки мајстор се овдје показао као добар познавалац византијске естетике, која се у својој хармоничности добрим дијелом ослањала на искуства остварена у античкој, ближе хеленистичкој умјетности, дајући јој дубљи духовни карактер. Са ликовног аспекта највећом вриједношћу византијске умјетности на словенском простору сматра се управо особеност да је она успјела да, у оквиру догмата иконографских канона, развије толико бројну различитост и посебност израза. Фреско сликарство цркве Св. Саве Освећеног представља још један овакав примјер. Издвојимо ли само племенистит и продуктивност Богородичиног лица, који иако оштећен зрачи изражайном љепотом, доволно је да се ово сликарство сврста у најљепше примјере византијског сликарства на Приморју Црне Горе. ■

Црне Горе. ■

SCI BUDVA

SHOP COMMERCE INTERNATIONAL

NAMJEŠTAJ, BIJELA TEHNIKA I OSTALA
PRATEĆA BORA

**85310 BUDVA, Jadranski sajam b.b
Tel. 086/52-732; Tel/Fax: 086/52-819**

ИЗ СТАРИХ БАУЛА

ОДНОС ГРАДА БУДВЕ ПРЕМА ВЛАДАРИМА ИЗ ДИНАСТИЈЕ НЕМАЊИЋА (1)

Будва је дошла у склоп Немањићке државе између 1184. и 1186. године, кад је Стеван Немања освојио Бар, Улцињ, Будву и Котор. У каквом су односу стајали ови градови према Немањићкој држави знатно само делимично. Свакако су већ тада имали до извесног степена развијено комунално уређење, које је било без сумње аутономно још у доба византијске власти. У том погледу најбоље је позната аутономија Котора, који је у Немањићкој држави уживao повластице које у њој није имао ниједан други град. Сем Котора, само се за Будву доиста тачно може утврдити степен аутономије, док за Бар и Улцињ нема толико података, иако су и они били у Немањићкој држави повлашћени.

Будва је остала формално у склопу Немањићке државе до смрти цара Уроша (1371.г.), а стварно до 1360.г, кад се Балша први пут спомиње као њен господар. Будва је отада па до 1442.г, кад су је по трећи пут окупирали Млечани, дакле за време од 82 године, осам пута мењала господара.) То је било доба кад су Будвани, како су се доцније јадали Млечанима, напуштали град и бежали на суседно острво св. Никола, кад су градске зидине биле порушене, а виногради и друга земљишна имања уништени. Ови разни бурни периоди оставили су трага у саставу Статута. Међутим о положају Будве у средњевековној Србији, сем оскудних података у каторској, дубровачкој и млетачкој архивској грађи право-историјске садржине, сам Статут Будве пружа највише података. О овом право-историјском споменику писано је само фрагментарно, док он у целини није проучен, иако је детаљна анализа потребна не само због познавања комуналног уређења једне средњевековне комуне, и не само због одређивања степена аутономије Будве до млетачке окупације, него и због значаја Статута као право-историјског споменика нарочито у његовом односу према статутима далматинских, а можда и италијанских градова с једне, а с друге стране према обичајном праву, Душанову законику и другим законским зборницима који су у средњевековној Србији били у употреби (Јустинијанов закон, Синтагма Матије Властара и византијски Аграрни закон). Ја ћу на овом месту ту анализу извршити делимично; покушаћу, наиме, да извршим поделу Статута у три дела према времену постапка, а затим ћу се ограни-

чити једино на однос Будве према владарима из династије Немањића, остављајући за други прилику осталу питања, јер је за њихово решење потребна анализа дословно од поглавља до поглавља.

Статут Будве у обиму как-

ИЛИЈА СИНДИК (1888-1958) ја наш познати историчар и географ. Рођен је у Тивту. Гимназију је завршио у Котору, а у Бечу историјску географију. Докторирао је 1912. са тезом „Комунално уређење Котора“. Као професор предавао је у Дубровнику, Задру, Београду и Кикинди. Послије рата радио је као виши архивиста у Државном архиву Србије, затим као научни сарадник и директор Историјског института Српске академије наука (био је и њен дописни члан), те као професор Филозофског факултета у Београду. Објавио је мноштво радова у различним научним публикацијама а за нас су посебно интересантни: „Паштровске исправе XVI – XVII в.“ са др Иваном Божићем и др Бранком Павићевићем, Цетиње 1959. год., „Душаново законодавство у Паштровићима и Грబљу“, Београд 1951. год., „Архивска грађа у Црногорском приморју“, Београд 1949 – 1950, као и „Однос града Будве према владарима из династије Немањића“ Историјски часопис, Орган Историјског института САН, Београд 1957. књ. VII, стр. 23-35, кога у целини преносимо у овом и наредним бројевима „Приморских новина“.

вом га имамо у издању С.Љубића) састоји се од 295 поглавља, од којих је 12 датирани. Прво датирани поглавље (251) потиче из 1426. год., а задње (289) из 1489. г. Прима овоме Статут обухвата период од доба царства у Србији до 1469., а можда и нешто доцније. Из овог неколико хронолошких података лако је уочити да Статут у целини није могао бити редигован, односно састављен у доба царства.

У Статуту нема система, него поглавља следе једно за другим од 1-295. На основу датираних поглавља статут би се могао поделити у три дела: а) доба Немањића, разних династија и Млечана за време I и II окупације; (поглавље 1-250); б) доба Деспотовине (погл. 251-277), и в) доба треће млетачке окупације (погл. 278-295). Основу за одређивање другог и трећег дела пружају датирана поглавља. Из доба деспота, који су Будвом владали од 1426-1442, потиче 5 поглавља, а из доба треће млетачке окупације 7. Сем по времену, млетачка поглавља распознају се и по терминологији, која је сасвим изменењена: место „конте“ (комес кнез), како се намесник Немањића и разних династија називао до млетачког доба, јавља се ректор (rettore), као представник млетачке власти. Венеција је поред ректора образовала и званије градоначелника – „подеста“.

За други део Статута, из доба Деспотовине, поред да-

тираних поглавља нема никаквих индиција сем два термина чије значење треба објаснити. У 27 поглављу, колико обухвата овај део, спомиње се пет пута назив „il signor“ и два пута „la signora“. Као што је познато, Ст. Новаковић публиковао је, пре-

тута може односити на власт Млетачке Републике, ипак треба скренuti пажњу да се овај исти израз у целом Статуту односи и на владаоце из династије Немањића и на разне господаре Будве између 1360-1442. г. Тако, напр., у многим поглављима називи „imperator“ и „la signoria“ идентични су појмовима. У повластицама које је деспот Ђурађ Бранковић (1441. г.) дао Будванима спомиње се „la mia signoria“, што је очито превод српског израза „господство ми“. Овај је израз познат и у Которском статуту, где се српски владалац назива редовно „Dominatio“ или „Dominus rex“. Млетачки израз, поред тога што се доцније јавља, нешто је друкчији: „illustrissima Signoria“. Израз „il signor, господар“ свакако се односи на разне господаре Будве од периода Немањића до млетачког доба.

Обично се наводи да је Статут Будве саставио цар Душан. Међутим о томе не постоји у историјским изворима никде потврда. Ипак је Јиречек сасвим оправдано упозорио да назив „misser lo imperador“, који се спомиње у Статуту, може да се односи на цара Душана, јер је мање вероватно да се цар Урош, због немирних времена којима је било испуњено његово владање, могао бавити редиговањем статута једне комуне.)

(Наставиће се)

1. Од 1186-1380 Немањићи, 1360-1392 Балшићи, 1392-1396 Радић Црнојевић, 1396-1398 Санџак Хранић, 1398-1402 Балшићи, 1402-1412 Млечани, 1412-1419 Балшићи, 1419-1423 Млечани, 1423-1442 српска деспотовина, 1442-1797 Млечани, Јиречек, Историја Срба I, Београд 1952, 243 и даље пасусим.

2. С. Љубић, Statuta et leges civitatis Scardona et civitatis et insulae Lesinae. Monumenta Historico-juridicia Slovorum Meridionalium, III, издање ЈАЗИУ, Загреб 1882-3, V-IX-1-163.

3. Ст. Новаковић, Законски споменици српских држава Средњег века, Посеб. изд. СКА V, Београд 1912, 45-75.

4. Јиречек, Das Gestezbuch des serbischen Caren Stephan Dušan, Архив ф. сл. сл. пхил. XXII 145-224. Берлин 1900, 155.

Tržiste roba i harta od vrijednosti

RBB
ROBNA BERZA BUDVA

elektronski sistem trgovanja robama i hartijama od vrijednosti putem elektronskog informacionog sistema

Dialos

tel.: (086)-51-999/51-833
fax : 51-583
modem : 51-063
52-747/52-737/51-582

nudimo stručnu pomoć pri kreiranju i izdavanju Komercijalnih zapisa

Beograd (011)-2222240/3281129

ЗА ЂАЧКЕ РОДИТЕЉЕ

ИЗ ШКОЛСКИХ ДНЕВНИКА

ОСНОВНА ШКОЛА „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“

С 1858 ученика разрваних у 51 одјељење, ова школа је једна од највећих у Црној Гори. Евидентно је перманентна тенденција раста броја ученика (уписано седам, а школу напустило шест одјељења) као и податак да су тренутно 824 ученика у разредима и од I до IV и 834 ученика који похађају разреде од V до VIII. У школи ради шездесет наставника и учитеља у сложеним условима рада је већина одјељења броји 39-40 ученика, подијељених у двије смјене. Статистички подаци говоре да је проценат пролазности за ученике од I до IV разреда у првом полуодиодишу износио 90,7% а у старијим разредима (од V до VIII) 52,92%. Укупан проценат пролазности у школи је 74,89%. Средња оцјена за цијело полуодиодише 3,52 а најслабији успјех је регистрован код сљедећих предмета: немачки језик, математика, српски и други страни језик.

С недовољним успјехом на распуст је пошло 414 ученика док је одличних било 437 који су похваљени. Неоправдана изостанци нисује забиљежени у нижим разредима док велики проблем школе чине изостанци ученика (од V – VIII) чак 1780.

Недисциплина, неоправдана изостанци и број слабих оцјена су у овој школи клучни проблеми али са друге стране и критеријуми по којима се бирају најбољи разреди. Акцијом „Информатизација наставе и наставе у школи“ прихолога Зорана Лаловића, подстакао се такмичарски дух ученика и већа заинтересованост за наставу. У акцијама да се истакну најбољи, да се освоје примамљиве награде као што су излет у други град, организовање журки, јавне похвале и слично забављени су изванредни резултати. По утврђеним критеријумима на kraju prvog полуодиодиша проглашени су најбољи по разредима: од петих – V – 4, шестих, VI 8 седмих, VII-5 и завршних разреда, VIII-3.

Епитет нај – одјељења школе припаја је V-4 разредне Светиславе Брајак. Заслужену награду – бесплатан једнодневни излет на Ловћен

и посјету Цетињу, школа је реализовала 22. фебруара. Поред ових 35 ученика у чарима Иванових корита уживали су протеклих дана и остало разреди. Одласком групе од 240 ученика 23. фебруара окончан је циклус образовно – рекреативних излета, до проглашења нај одјељења на крају школске 1994/95 године.

ОСНОВНА ШКОЛА „МИРКО СРЗЕНТИЋ“ – ПЕТРОВАЦ

Материјално – технички и кадровски проблеми са једне, и неоправдана изостанци, недовољне огњене и недисциплина с друге стране су близи карактеристика ове школе. Но, ови проблеми нијесу перометили нормално одвијање наставе јер 14 наставника улаже максималан труд да се ученици заинтересују за наставу и да мање одсуствују. Больје резултате на kraju prvog полуодиодиша показали су ученици нижих разреда од I do IV са средњом оцјеном 4,21. Старији разреди су имали коефицијент 3,33 па је средња оцјена школе 3,77. Са три и више недовољних оцјена било је 21, од тога у VII и VIII разреду по осам ученика. Од укупног броја ученика О. Ш. „Мирко Срзентић“ (234) прелазност, 95,54%, имају ученици до IV разреда њих 112, док је код 120 ученика старија четврти разреда она 65%. Са негативним оцјенима су 42 ученика што у проценту износи 35%. На нивоу свих одјељења школе пролазност је 79,74%.

ШКОЛА ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Школу тренутно похађа 158 ученика а у Музичком забавишту их је 47. Бројчано, просјек ученика по одјељењима износи 11. Похађају наставне предмете: клавир, хармонику, флауту, блок флауту, гитару, солфје, теорију музике и хорско пjevanje. Са ученицима раде стручна лица, три професора, један наставник и три стручна учитеља. Настава се одвија групно и индивидуално.

Припрема Јиљана Зеновић

УЗ ПРВИ СРЕДЊОШКОЛСКИ ЛИСТ

СРЕЋНО "ПЕШЧАНИКУ"

СРЕДИНOM фебруара изашао је први број омладинског листа "Пешчаник" кога издаје Средња школа "Данило Киш" у Будви. На пет страница у првом броју се нашло мјеста за актуелности, литературну страну, музику, моду, филм, спорт и шаљиву страну, а лист уређују професор Славица Марковић и ученици Марко Кентера, Вељко Лазовић и Санја Антонић.

Жеља им је, како кажу у уводнику првог броја, да послије дуго година створе нешто лијепо и корисно, да ћацима школе подаре један занимљив лист. Ми "Приморске новине" жеље да им се жеље испуне и понављају оно из наслова – СРЕЋНО.

А из првог броја "Пешчаника" – преносимо дио текста "Да ли проблемима младих треба да се позабаве само млади?".

Вечерњи, најчешће кратки излазци у град, обавезе у школи, бављење неким спортом или музиком, дуге шетње плајом – у најкрајем разбијање свакодневне монотоније – то су активности младих Будвани, који настоје да уреде свој живот по сопственим идејама и жељама, али у томе све мање или готово уопште не успијевају. Управо због тога се код будванске омладине примјењује све мање воље и амбициозности у рјешавању неких животних опредељења. О позоришту, које ће Будва као "развијен" град требало да има, претjerano је и говори, јер економски профит и културна развијеност код нас, изгледа, не могу ићи упоредо. У културу је најприје потребно улагати да би се од културе очекивала нека "добит", а на жалост, главно питање за већину Будванија је: да ли нам је потребна култура или новац?</p

СИОРШ

МОГРЕН У НАСТАВКУ ИГРА - ПРОМЈЕНЉИВО

ПОМАНКАЊЕ МОТИВА

НА СТАРТУ наставка првенства екипи Могрена не цвјетају руже. У куп такмичењу су изгубили утакмицу против „Кома“ (1:0), а у првенственим мечевима играју у промјенљивој форми. На свом терену забиљежили су побједу против Новог Пазра (1:0), са новајлијом у лиги Јавором из Ивањице изгубили су важан бод (1:1). Гостовали су екипи Чукаричког у Београду и доживјели пораз (2:0).

За осцилације у игри има објективних и субјективних разлога. Фудбалери су већ дуже времена незадовољни, па из тих расположења долази и до недисциплине. Својом кривицом добијају црвено картоне. Општа је констатација да је попустио стручни рад, што је разумљиво, ако се зна да је први тренер Марковић остао без свог помоћника. Све се импровизује, а са импровизацијом се не стиже до титуле првака друге савезне фудбалске лиге.

Новоизабрана управа још се није консолидовала и није формирана маркетинг служба, која би растеретила **Бора Лазовића** у дијелу финансијских обавеза. Да је орг-

анизована на вријеме сасвим сигурно, да би клубу створио средство за рад. Низ будванских предузета је моћна како у приватном тако и у друштвеним секторима, али како смо обавијештени код њих нико из фудбалског клуба није интересовао за помоћ.

Утакмица против новајлије у лиги Јавора мора да опомене све у клубу посебно стручни штаб и фудбалере, који су дозволили да им гост из једне полушанце однесе златан бод. Највеће изненађење заиста је било неигране голгетера лиге Драгана Ани-

чића који каже „нема копачке“. Има се утисак да овај икусни фудбалер није имао ни жеље ни мотива за овај меч јер претходног дана није био у комбинацији за састав најбољег тима.

Тренер Могрена Желько Марковић каже: „У припремном периоду радили смо у изузетно отежаним условима, а неколико фудбалера било је незадовољно па их је заиста било тешко мотивисати за врхунски рад. Све се то наравно одразило на лош старт. У првом колу против Новопазараца играли смо слабо и освојили важнији бодове. Против

Чукаричког играли смо се готово другим тимом – због картона, болести и повреда није се могло рачунати на седморицу стандардних првотимаца. Но и поред тог хендикепа у Београду смо приказали квалитетну игру. На жалост доживјели смо пораз који је био и планиран. Против Јавора такође нијесмо могли рачунати на пет играча. Први голгетер лиге је изразио жељу да игра или шта то вриједи када он за ову утакмицу није имао копачке и није наступио што је за нас био велики хендикеп. Свих 90 минута смо били квалитетнији имали сјајест шанси за постизање голова али нажалост постигли смо само један.

Примили смо погодак из једне полушанце и тако послије једанест утакмица изгубили и те како важан бод. Није трагедија овај резултат, него биће лоше ако се у клубу не организују и не обезбиједе квалитетне услове за рад. Морамо имати копачке и дресове наравно и лопте. Импровизације више не смије бити. О томе ћу наравно озбиљно поразgovarati са чланицима клуба.

ВАТЕРПОЛО

ЗАГРИЈАВАЊЕ НА СТАРТУ

ВАТЕРПОЛИСТИ шампиона Југославије на старту новог првенства „ЈУВАЛ 95“ пружају игре на завидном нивоу. У првом колу били су слободни, а у другом саставли су се с некадашњим шампионом Југославије „Јадраном“ из Херцег Новог и савладали га 18:16. У два наредна меча Будвани су имали нешто лакши посао са „Београдом“ којег су савладали 16:5 и новајлијом у лиги „Цементом“ којег су побиједили 21:7. У свим овим мечевима примијеђена је неуједаност тима као и недовољно познавање правила ватерполо игре. С обзиром да „Будванска ривијера“ има повољан распоред сасвим сигурно је да су у овим мечевима и ти недостаци отклоњени. Шеф стручног штаба „Будванске ривијере“, **Зоран Гогчевић** каже: „Током припремног периода имали смо потешкоћа јер немамо затворени базен па смо били принуђени да се селимо од мјesta до мјesta. У том припремном периоду имали смо и паузу, тако да се то и осjetilo у нашој игри. Морам да кажем да током припрема нијесмо имали ни званичних пријатељских утакмица, како би имали права увид у форму појединих играча и целог тима. Претходне три утак-

мице су за нас били практично јачи тренинзи у којима смо углавали и тим и линије“. У свим тим мечевима спроводили смо различите тактичке варијанте. Очекујем да правна форма дође управо против јаких противника и у плеј-офу, када не смије доћи до никаквих киксеа. Са овим лакшим супротницима играли смо опуштено и најесам дозвољио да се наши играчи „изживљавају“ на нама недораслим противницима. Морамо поштовати све, чак и one који су квалиитетом далеко иза нас. Праву вриједност и квалитет показаћемо против великих клубова као што су „Партизан“ и „Бечеј“. У тим мечевима видјећемо колико вредимо.

Ми у овом првенству имамо великих амбиција. Урадићемо све да одбранимо титулу првака Југославије а покушаћемо и да освојимо КУП. Садашњи тим Будванске ривијере је потпуно нов у односу на онај који је освојио шампионску титулу. Овај тим играће много дугачко и брже.

Врсни центар, **Тибор Херодек**, у мечу против „Јадрана“ постигао је свој хиљадити гол, што представља велики успех овог ватерполисте.

КОШАРКА

СПРЕМНИ ЗА ВЕЋА ОСТВАРЕЊА

НА иницијативу неколико ентузијаста, активиран је рад у КК „Могрен“ и од ове године тим се с великим успјехом такмичи у Другој првогорској лиги. У првом дијелу првенства су били без премца, савладали су све своје супарнике и освојили прво место.

У наставку првенства, играју такође веома квалитетно и с нестрапљењем очекују утакмице плеј-офа, где ће покушати да изборе већи ранг такмичења.

– Садашњи тим Могрена је састављен од искусних и провјерених играча као и неколико талентованих младих кошаркаша. У Другој првогорској лиги готово и немамо правог конкурената, тако да све наше противнике побијејујемо с великим кошом разликом. Циљ нам је да се од идуће године, у нашој новој дводесетак такмичимо у вишем рангу, каже тренер Могрена **Момир Лабан**. – Све смо подредили том

циљу и увјeren сам да ћemo и успjeti. Чинимо напоре да овај тим освјежимо двојицом високих играча и на путу смо да то реализујемо.

ОДБОЈКА
ЦИЉ ОСАМ БОДОВА

ОДБОЈКАШКИ клуб „Аvala“ други из године је с великим успјехом играо у елитном друштву. Због недостатка финансијских средстава и спортске дворане овај клуб је отишао степеницу ниже. Дуго је клуб био у кризи. Ове године Будвани играју у промјенљivoj формi, што је било и за очекivati јer је тим састављен од веома младих и неискusnih играча углavnih poniklih u omladinskoj školi. Ohrabrenje je to што утакмице у утакмицу играју све боље и сасвим је сигурно да ћe задржati статус „B“ прволigaša.

– Да бисмо задржали статус прволigaša потребно је да осво-

јимо осам бодова. Сасвим је сигурно да ћemo тaj бодовни салдо реализovati јer smo успjeli da забиљежimo једnu побјedu i na gostažu parketu. Иmao puno vremena na konstoliđovanju tima, da bi nакон izgradnje dvorane ju-rišali na prvo mjesto, kako bi se ponovo našli u elitnom dруштvu, kažu u ovom uzornom sportskom kollektivu.

■ припремio: СТЕВО ГЛЕНЦА

MAESTRAL TOURS

Tel./Fax: 086/52-250

52-260

52-270

Fin. sektor 52-261

Hotel "Mediteran"

Tel. 086/51-423 recepcija

51-634 direktor

51-988 centrala

DIZAJN,
LOGOTIP
I OSTALA
GRAFIČKA
RJEŠENJA

ŠTAMPANJE

-knjiga

-časopisa

-blokovske robe

-plakata

-postera i dr.

УЧИТЕЉИ О ТАЛЕНТИМА

НИКОЛА СЈЕКЛОЋА

● Тренер БК Будва Павле Бучај о свом ученику

НИКОЛА СЈЕКЛОЋА рођен је 10. јула 1978. године у Никшићу. Од своје дванаесте године тренира бокс. За то вријеме имао је 43 борбе, од којих само два пораза и два неријешена резултата.

Његови највећи успјеси до сада су: титула државног првака у конкуренцији млађих категорија 1994. године у Панчеву и побједа над прваком Бугарске – Ђоановим у Сmederevju.

Три пута је Никола проглашаван за најбољег боксера на ревијама „Синђелић“, „Јадрански бисер“ и „Сmederevska јесен“, као и најбољенијег боксера такође на ревији „Јадрански бисер“.

Титулу најбољег техничара освојио је на ревијама „18. септембар“ у Никшићу, у Сmederevskoj Палаци и на „Сmederevska јесени“.

Два пута проглашаван је за најбољег младог спортиста Будве за 1993. и 1994. год.

– Сматрам да талентовани спортисти не постоје. Постоје само психофизички здравље личности међу њима, са вишim или низkim моралом.

Ако је први услов испуњен и

буде пропраћен упорним и стручним радом, као и љубављу према спорту неминовно је да ћe многи о таквом казати – ено га таленat!

А ја бих у интересу напретка младих спортиста забранио ту ријеч. У више наврати се млади спортисти ослањају само на то што му други кажу да је талентован, а не укључују потребан рад. Моћници из великих клубова, мислећи да су ти дјечаци богом дани за бокс, одводили су их из БК „Будва“, обећавали им много новца и лијep живот, надајући се да ћe само њихов „таленat“ без стручног рада прославити клуб и испунити њихове жеље.

Што се тиче Николе Сјеклоћа, сигуран сам да воли бокс. Већ је почeo да увиђa да требa много радa за велике успјехе, а од скора је почeo и он да твrdi да mu сметa та rијec „таленat“, јer сe у више наврати ослонио само на његa, па mu је put do побјede bio теки.

Према досадашњим резултатима и његовим предispozicijama mogao bi јoш доста trofeje da donese kako Budvi, tako Црној Гори и Југославiji. Od Nikole i њegovih rezul-

tata зависи колико ћe grad Budva pomoti pripreme za њegove будућe мечеве, односно колико ћe утицati на њegovu будućnost u boksu.

Никола има огромно искуство својih бивших klupskih drugova, који су из овог grada и овог kluba postojali шампиони Југославије и okitili сe бројnim međunarodnim i domaćim trofejima i medaljama, a одлaskom sa напросто пропаши, ne само као бокseri već i као спорstvi.

To opet dokazuјe моју тезу да talenti ne постојe – рекао nam јe Nikolin trener i trener BK „Budva“, Pavle Buchaј.

Maja Popović

На основу Одлуке Управног одборa JU Спомен дому „Crvena komuna“ – Петровац, оглашава се

JAVNA LIČITACIJA

PUTEM sakupljanja затворenih ponuda o izdavnu u zakup poslovog prostora u Domu „Crvena komuna“ Petровац i to:

1. Poslovni prostor butik br. 1. povr. 8 m² – početna cijena 5.000 Din.
  2. Poslovni prostor butik br. 2 povr. 8 m² – početna cijena 5.000 din
  3. Poslovni prostor butik br. 3. povr. 8 m² – početna cijena 5.000 din
  4. Poslovni prostor butik br. 4. povr. 8 m² – početna cijena 5.000 din
  5. Poslovni prostor butik br. 5. povr. 8 m² – početna cijena 5.000 din
  6. Kanclerijski prostor povr. 15 m² – početna cijena 3.000 din
  7. Cafe-bar, površine 65 m² početna cijena 30.000 din
- Poslovni prostori od 1 – 5 po namje-

ni mogu biti: butik, suvenirnica, knjizara, galerija, parfimerija,

– Objekti ne se uступiti u viđenom stanju,

– Pravo na licitaciju imaju prava i fizicka лица koja uplate kauciju 10% od početne cijene na br. ž. rn. 50710-603-5-2965 ili na blagajni „Crvene komune“.

Izlijicitirana cijena od